

תיעוד סיור מקצועי בשטוקהולם, שבדיה מאי 2013

ערכה: רונית גל-אתרוג, עו"ס מומחית בשיקום ומורה לחינוך מיוחד

”אמור לי - ואשכח למד אותי - ואזכור שתף אותי - ואלמד”

(בנג'מין פרנקלין)

ב-26 במאי 2013 יצאה משלחת מטעם קרן שלם ומרכז השלטון המקומי לסיור מקצועי בשטוקהולם, שבדיה. בסיור השתתפו 14 עובדים סוציאליים המרכזים את תחום המוגבלות השכלית התפתחותית ברשויות מקומיות שונות בארץ, נציגת השלטון המקומי, מנהלת השירות לטיפול באדם עם מש”ה במשרד הרווחה והשירותים החברתיים ושתי נציגות קרן שלם.

המשתתפים חזרו לארץ כעבור 5 ימים עם ידע מקצועי רב שרכשו ועם בסיס להשוואה בין הנעשה בישראל לנעשה שבדיה בהתייחס לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

במסמך זה קובצו הרשמים, התובנות, הזכרונות וגם תמונות מהסיור המלמד, המעשיר והמהנה.

תוכן העניינים

4	..... רגע לפני... - ההכנות לסיור
4	..... מטרת הסיור בשבדיה
4	..... קריטריונים לבחירת חברי המשלחת
5	..... פרטי המשתתפים (דף קשר)
6	..... תוכנית הסיור
9	..... מועדי טיסות
10	..... מדיניות הטיפול באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית
10	..... קצת רקע...
12	..... החוק למתן תמיכה ושרות לאנשים עם מוגבלויות תפקודיות מסוימות (LSS)
16	..... מסגרות וארגונים בהם ביקרנו
16	..... התוכניות אלפא ו-IPS
18	..... במבי BAMBİ
22	..... Fub - האגודה השבדית הלאומית לאנשים עם מוגבלות שכלית
24	..... תיאטרון מוזאיקה
26	..... מסעדת "מעבר הזכוכית"
29	..... אומבודסמן לטיפול באנשים עם נכויות
32	..... סיכום מפגש עם האחראית על הדיור מטעם שירותי הרווחה, עיריית שטוקהולם
34	..... MISA - שיטות לתמיכה אישית בתעסוקה/פעילות
39	..... רשמים, תובנות והמלצות
39	..... מתוך סיכום הסיור המקצועי לעיתון מרכז השלטון המקומי
42	..... חוויית הסיור בשטוקהולם - בנימה אישית
42	..... תובנות והמלצות - מפי המשתתפים
48	..... נ פ ר ד י ם
52	..... נ ס פ ח י ם
53	..... תיק ביקור בשבדיה
54	..... מידע על הנעשה בישראל
54	..... אודות האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית
64	..... מידע אודות קרן שלם
66	..... חוברת תקצירי המחקרים שנערכו בסיוע קרן שלם
67	..... מצגות
67	..... מצגת על אתרים בהם ביקרה המשלחת בשבדיה
68	..... מצגת תמונות סיכום הסיור המקצועי
69	..... סרטונים
69	..... סרטון על חוויית המשלחת

רגע לפני... - ההכנות לסיור

קרן שלם פועלת מזה 30 שנה בישראל ועוסקת בפיתוח שירותים לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בקהילה - הן בפיתוח הפיזי והן בתחום התשתיות הרכות: פיתוח כוח האדם העובד בתחום, מענקים למחקר, וכן הסברה והעלאת המודעות בקרב קהלים שונים לשילוב אוכלוסייה זו בקהילה. למעלה מעשר שנים, מידי שנה, יוזמת הקרן סיור לאנשי מקצוע, בני משפחה ולכל מי שעוסק בתחום הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית, באחד מהאזורים במדינת ישראל. הסיור נועד ללמידת עמיתים תוך הכרת המסגרות והמענים בשטח.

המשלחת לשבדיה הינה ראשונה מסוגה בתחום הרווחה בשלטון המקומי.

מטרות הסיור בשבדיה

חשיפה לתפיסת הרווחה המתקדמת במדינות סקנדינביה - שבדיה כמייצגת, תוך לימוד התפיסה, העשרה והקניית ידע לעובדים סוציאליים העוסקים בתחום, היכרות עם מסגרות והאפשרות ליישומה ומימושה של התפיסה בארץ.

יעדים

- ✓ קבלת השראה ויצירת מוטיבציה לפיתוח וקידום שירותים ומענים בארץ.
- ✓ הרחבה והעמקת הידע בקרב אנשי מקצוע באשר לאוכלוסיית בעלי מוגבלות שכלית והמענים הניתנים ומפותחים עבורם.
- ✓ יצירת קשרים עם אנשי מקצוע בחו"ל.
- ✓ אירוח משלחת של אנשי מקצוע בתחום בארץ תוך ייצוג התחום והמסגרות הקיימות.
- ✓ ייצוג של העשייה בתחום הרווחה במדינת ישראל.

קריטריונים לבחירת חברי המשלחת

1. עו"ס רכז/ת תחום מוגבלות שכלית במחלקת הרווחה ברשות המקומית/אזורית (מספר שנות עבודת הרכז/ת בתחום המוגבלות השכלית - לפחות 3 שנים ברציפות).
2. ברשות פועלת לפחות מסגרת אחת של אנשים עם מוגבלות שכלית בקהילה.
3. נציג אחד לרשות.
4. ייצוג למגזר החרדי ולמגזר הלא-יהודי, למועצה אזורית - לפחות נציג אחד לכל מגזר.
5. זכה בפרס מצוינות של קרן שלם בעשר השנים האחרונות (נותן עדיפות).
6. פעיל בוועדות הקרן.

ראש הרשות המקומית ומנהל המחלקה לשירותים חברתיים חייבים לאשר את ההשתתפות במשלחת.

פרטי המשתתפים (דף קשר)

מס'	הרשות	שם ומשפחה	תפקיד	טלפון וכתובת מייל
1.	אשקלון	אנדריאה סרדם	רכזת תחום	054-9908124 עבודה 054-6551048 פרטי andriea@ashkelon.muni.il
2.	בית שאן	קירה גלוזמן	רכזת תחום	052-4380156 kiraglozman@gmail.com
3.	דרום השרון	רבקה איטח	רכזת תחום	054-4563201 rivkai@dsharon.org.il
4.	נתניה	קלרה חן	רכזת תחום	052-6642723 klarac@netanya.muni.il
5.	נצרת	אחלם מבגייש	רכזת תחום	050-9944651 ahlamma@hotmail.com
6.	חדרה	עפרה ברק	רכזת תחום	052-3264729 Ofra-barak@hadera.muni.il
7.	בני ברק	מילי סחייק	רכזת תחום	054-9215404 mili_s@bbm.org.il
8.	רחובות	ירדנה טרבלסי	רכזת תחום	050-6939581 yardtrb@gmail.com
9.	חיפה	נעמי גרינטל	רכזת תחום	052-9402248 Neomig@haifa.muni.il
10.	טמרה	חגי'אזי אשרף	רכזת תחום	052-8226373 kh2484@hotmail.com
11.	ירושלים	רונית גרוס	רכזת תחום	054-7773345 GRRONIT@jerusalem.muni.il
12.	פתח תקוה	יפה זומר	רכזת תחום	050-7302650 yafaz@ptikva.org.il
13.	טייבה	נסרין חאגי' יחיא	רכזת תחום	052-7504012 nsren.hj22@gmail.com
14.	בת ים	מרגלית עטיה	עו"ס תחום	052-3668966 margalitia@gmail.com
15.	כפר קרע	עיסאם מסראווה	מנהל האגף הרווחה חבר הנהלת קרן שלם	054-2869041 esamrevaha@hotmail.com
16.	קרן שלם	מיקי כהן	רכזת פרויקטים	050-5294842 mickyc@kshalem.org.il
17.	משרד הרווחה	ויויאן אזרן	מנהלת השרות בקהילה לאדם עם מוגבלות שכלית- חברת הנהלת קרן שלם	050-6223494 atarah@molsa.gov.il
18.	מרכז השלטון המקומי	אסא בן יוסף	מנהלת תחום רווחה - חברת הנהלת קרן שלם	050-5733564 assa@masham.org.il

050-5728709 niva@kshalem.org.il	מנכ"ל קרן שלם	ריבה מוסקל	קרן שלם	19.
---	---------------	------------	---------	-----

מנהל קשרי חוץ

תוכנית הסיור

משלחת קרן שלם ביקור בשטוקהולם
26-31 במאי 2013

יום ראשון 26/5

נחיתה בנמל תעופה ארלנדה - טיסת LX1250. איסוף על ידי נהג והגעה לבית המלון Tapto	14.30
התארגנות בחדרים	
ארוחת ערב בבית המלון	18.00
איסוף משער בית המלון לסיור קצר אליו תתלווה אוולין גוטליב	19.00
קבלת פנים בבית סגן השגריר אורי רוטמן ורעייתו הדס רוטמן שב- Sibyllegatan	

יום שני 27/5

איסוף משער בית המלון	09.15
מפגש עם גיודית טומני מאגודת FUB השוודית. אגודת FUB, ששמה פירושו האגודה לילדים, היא אגודה לנוער ומבוגרים עם מוגבלויות התפתחויות מונח למעלה מ-27,000 חברים הפזורים על פני 150 מרכזים מקומיים ברחבי המדינה. מידע כללי על בעלי מוגבלויות שכליות בשוודיה, החקיקה הרלוונטית וכו'.	09.30-11.00
במהלך המפגש תהיה לקרן שלם ההזדמנות לשוחח בקצרה על הארגון. (המפגש יתקיים בשגרירות)	
ארוחת צהריים בשגרירות	11.30
איסוף	12.30

מנהל קשרי חוץ

MOSAIKEN THEATRE - עמותת הורים שהוקמה בשנת 2007 במטרה ליצור פלטפורמה אמנותית לאנשים עם מוגבלויות שכליות שמעוניינים לעבוד באופן מקצועי ובמשרה מלאה בתחום הריקוד והתיאטרון (כל חברי 13.00-15.00

העמותה עובדים מדי יום משעה 09.00 עד 15.00). אנו מוזמנים לראות חלק מהצגה ולאחר מכן לשוחח עם השחקנים בסדנה.

ארוחת ערב בבית המלון 18.00

מפגש לא פורמלי בבית המלון עם סגן השגריר אורי רוטמן שיעסוק בשוודיה במישור הכללי. 19.30

יום שלישי 28/5

איסוף משער בית המלון 09.00

Glassade gången - מסעדה/ פעילות יומית המנוהלת על ידי אנשים עם קשיי למידה בגילאים שונים. סיור והרצאה קצרה על הפעילות במקום שתעביר, Eva Hjalmarsson ועמיתיה. 09.30-11.00

ארוחת צהריים במסעדה 11.00-12.00

12:30-13:45

ביקור אצל **Ombudsman Riita Leena Karlsson** - סקירה קצרה על רפורמת ההפרטה בשוודיה ועידוד הקמת עמותות. 14.00-15.30

טרם הוחלט 16.00

הגעה לבית המלון- ארוחת ערב 17.30

סיור לילי (רגלי) בשטוקהולם עם המדריכה Marianne Prager (הסיור יועבר בשפה העברית). 19.00-21.00

יום רביעי 29/5

איסוף מבית המלון 08.30

MISA היא חברה שעוסקת באנשים המעוניינים להשתלב במעגל העבודה אך מתקשים לעשות כן. החברה מתאימה את כוח האדם למקום העבודה במטרה לאפשר תעסוקה בעזרת התמיכה הנכונה. 09.00-12.30

איש קשר : Soory Panahi, ראש המחלקה.

מנהל קשרי חוץ

הרצאה בנושא תעסוקה פשוטה עבור אנשים עם מוגבלויות שכליות בשילוב דיון.	09.00-11.15
חלוקה לשלוש קבוצות	11.15-11.30
ביקור התרשמות בשלושה מקומות עבודה שונים	11.30-12.30
ארוחת צהריים	12.30-13.15
ALFA הוא פרויקט הנתמך פיננסית על ידי האיחוד האירופי והינו בבעלות הרשות המקומית של שטוקהולם. הפרויקט מעניק מידע והדרכה לגבי פעילויות, מחקרים התמחויות ותעסוקה לאנשים עם מוגבלויות שכליות.	14.00-17.00

IP – מטרת הפרויקט היא להביא לשיתוף פעולה בהתמודדות עם בעיות הנוגעות לתעסוקה של אנשים עם מוגבלויות שכליות באמצעות בניית שירות המציע משרות פשוטות לצד עבודות בשוק העבודה הפתוח ובכך להגדיל את הסיכוי של אנשים עם מוגבלויות שכליות למציאת את הפתרון המיטבי.

בפגישה ייקחו חלק גם אנשי משלחת שירות הרווחה של שטוקהולם (עובדים סוציאליים וכו')

1. הצגת קרן שלם
2. הצגה של פרויקט Alfa ופרויקט IPS ושיטת העבודה
3. חבר אחד או יותר עם מוגבלויות שכליות הלוקחים חלק בפרויקט ישתפו אותנו בחווייתם בחיפוש אחר תעסוקה/לימודים ושמירה על מקום העבודה ו/או הלימודים.
4. דיון קבוצתי

איש קשר : מנהלת פרויקט IPS, Hannele Peltonen

יום חמישי 30/5

ביקור ב- Bambi מרכז פעילות בבעלות הורים ומעון לינה לתקופה קצרה. מרכז זה מיועד לאנשים עם פגמים מולדים חמורים. סיור במרכז, בפעילויות ובמתקנים.	09.30-11.00
אשת קשר : Karin Sääf	
פגישה עם השגריר בכמן וחברי שגרירות נוספים- קפה ותה	11.30-13.00
הרצאה קצרה על Östermalm (האזור שבו שוכנים השגרירות ובית המלוך) ההרצאה תדון בחקיקה הרלוונטית בנושא המגורים המוסדרים. קפה ותה.	13.30-15.00
הסעה ל- Sandhamnsgatan 4 ביקור במקום מגורים מוסדרים של 6 מבוגרים עם מוגבלות שכלית. לצורך ביקור התרשמות זה אנא בחרו 6 אנשים שמאוחר יותר יספרו ליתר חברי הקבוצה על הביקור.	

ארוחה קלה במלון לפני עזיבה	15.15
הסעה לנמל התעופה ארלנדה	16.30

מועדי טיסות

טיסות –

יציאה מס' טיסה – SWISS LX 257

יום ראשון – 26.5.13

שעה- 05:00 לפנות בוקר

מיקום – טרמינל 3

טיסת חיבור – דרך ציריך מס' טיסה SWISLX 1250

הגעה מתוכננת לשטוקוליהום בשעה 14:30 טרמינל 5

חזרה : מס' טיסה – SWISS LX 1255

יום חמישי – 30.5.13

שעה : 19:35

טיסת חיבור דרך ציריך – מס' טיסה – SWISS LX 256

הגעה מתוכננת לישראל –

יום שישי – 31.05.13 בשעה 03:30 – לפנות בוקר

מדיניות הטיפול באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בשבדיה

קצת רקע... (רשמה: רונית גרוס)

התפתחות מדיניות הרווחה בשבדיה בתחום אנשים עם מגבלה

עד שנת 1956 רוב כמעט מוחלט של הילדים עם הצרכים המיוחדים, חיו במוסדות כאשר ההחלטה על כך התקבלה ע"י רופא לאחר הלידה, ולהורים לא היתה אפשרות להתנגד להחלטה זו. בשנת 1956 הוקם ה-FUB, ארגון הורים לילדים עם מגבלה, שמטרתו היתה לאפשר להורים לגדל את הילדים בבית תוך קבלת סיוע מקסימלי מהמדינה, והפעולה הראשונה שלהם היתה לדאוג למערך הסעות שיאפשר לילדים להגיע למסגרות שונות של לימודים ופנאי, ויקל על ההורים.

עד שנת 1967 הורים לילדים מיוחדים לא היו חייבים לשלוח את ילדיהם לבתי הספר הציבוריים, היו התארגנויות פרטיות אליהם ההורים שלחו את הילדים בשעות היום. בשנת 1967 חוקק חוק אשר חייב הורים לשלוח את הילדים לבתי הספר הממלכתיים, דבר שדרש מהרשויות להתארגן באופן שיאפשר לבתי הספר הממלכתיים לקלוט את הילדים המיוחדים. המצב כיום הוא כי 90% מההורים שולחים את ילדיהם למסגרות המיוחדות, אולם בשנים האחרונות חל שינוי ויותר הורים דוגלים בשילוב.

עד שנת 1994 היו שני חוקי יסוד מרכזיים בשבדיה: חוק הבריאות וחוק סוציאלי.

בשנת 1994 חוקק חוק עזר, ה-LSS, המתייחס בעיקר לנכים קשים הזקוקים לסיוע בכל תחומי החיים, והם מהווים כאחוז אחד מכלל הנכים בשבדיה. החוק מגדיר 10 תחומי סיוע שתיבדק זכאות האדם לקבלם ובהם: תמיכה אישית, מגורים, עבודה, תמיכה למשפחות, שרותי הסעה, פנאי.

החוק חוקק לאחר שבשבדיה התקבלה החלטה כי עד שנת 2000 לא יהיו מוסדות לאנשים עם מגבלה (כל מגבלה, כולל נפשית), והאנשים כולם ישולבו בקהילה ויקבלו מהמדינה את כל הסיוע הנדרש לשם כך. התפיסה העומדת מאחורי החוק היא כי כל אדם הוא שווה ערך ולכולם זכויות שוות. ככלל, כיום בשבדיה לא קיימים מוסדות, כולם משולבים בקהילה ומקבלים מהמדינה את כל הסיוע הנדרש.

בשנת 2011, בהחלטה משותפת עם ארגוני הורים, ארגוני נכים והמדינה, נבנתה תוכנית חומש שהגדירה 7 תחומים הדורשים המשך התייחסות: נגישות לנכים, מידע ומיצוי זכויות, מודעות הציבור לנושא הנכים, שילוב נכים בפעילויות פנאי, נגישות לעבודה, דיור, פנאי ותרבות.

תוכניות מלידה ועד זקנה:

חופשת הלידה נמשכת בשבדיה שנה וחצי. לא קיימות מסגרות חינוכיות לתינוקות מתחת לגיל שנה, כחלק מתפיסה חינוכית הגורסת כי יש חשיבות לכך שתינוקות יחוו הורות אינטנסיבית. מגיל שנה יש מסגרות של גנים, כאשר עד גיל 6 כל הילדים, כולל הילדים המיוחדים, משולבים במסגרות הרגילות ואין מסגרות

מיוחדת כלל. כל ילד, על פי צרכיו, מקבל את כל הסיוע הנדרש במסגרת הגן. ילדים חולים מאוד, ומדובר במקרים ממש קיצוניים, יישארו בבית ההורים ויקבלו את כל התמיכה והטיפול הנדרש. בשבדיה כולה יש כ-100 משפחות לילדים צעירים שמתקשות להתמודד עם גידול הילדים בבית ועבורם הוקמו מספר הוסטלים. בנוסף, למשפחות להן ילדים המתגוררים בבית אולם יש קושי של ההורים לנהל את הטיפול בהם, המדינה ממנה מעין אפוטרופוס (בד"כ מדובר באיש צוות ביה"ס בו לומד הילד) והוא משמש מעין אחראי על הטיפול בילד.

חוק חינוך חובה מסתיים בגיל 21, ולאחר מכן כל אדם זכאי לבחור את מסגרת התעסוקה שלו, כאשר גם בתחום זה יש העדפה ברורה לשילוב אנשים בשוק העבודה החופשית, תוך מתן תמריצים והטבות מס למעסיקים. כל אדם בוגר זכאי לקבל דירה מהמדינה, וכן קצבת נכות בסך 6000 ₪ - המאפשרת לכל אדם חיים בכבוד. בגיל זקנה גם אנשים עם מגבלה מקבלים פנסיה - הנצברת עבורם מקצבת הנכות.

במהלך הימים ביקרנו במסגרות של תעסוקה, פנאי ודיור, ובהם ראינו איך תפיסת מדיניות הרווחה באה לידי ביטוי:

1. המדינה רואה חובה עצמית במתן האפשרות לאנשים עם מגבלה לחיות כחלק מהחברה, תוך שימת דגש על שילוב מלא בכל תחומי החיים.
2. בחירה - עיקרון מנחה המאפשר לכל אדם לבחור את המקום בו יקבל ליווי וסיוע. את רוב המקומות מפעילים ארגונים ללא מטרות רווח, סכומי הכסף העומדים לרשותם הם סכומי עתק, לפחות במונחים המוכרים לנו.
3. רוב העבודה נעשית בצורה פרטנית, כאשר בכל מקום ראינו אנשי צוות רבים - כמעט אחד על אחד.
4. נגישות - כחלק מתפיסת השילוב מושם דגש על נגישות: בתחבורה, בתרבות...
5. ההורים לוקחים חלק פעיל בהקמת שירותים - מצליחים לגייס כספים ולהקים שירותים קטנים המיועדים ל-15 עד 20 לקוחות, סביב נושא מסוים, לדוגמא: קבוצת תיאטרון.
6. בכל המסגרות בהן בקרנו הייתה השקעה מבחינה פיזית: נקי, מסודר ומאוד אסטטי.

החוק למתן תמיכה ושרות לאנשים עם מוגבלויות תפקודיות מסוימות (LSS)

Act concerning Support and Service for Persons with Certain Functional Impairments (LSS)

What is LSS?

The Swedish Act concerning Support and Service for Persons with Certain Functional Impairments [*Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade*] (LSS) is an entitlement law that guarantees good living conditions for people with extensive and permanent functional impairment, ensuring that they receive the help they need in daily life and that they can influence the support and services they receive.

A request for support and service from an individual who meets the criteria for this Act shall first be evaluated to ascertain whether it is a measure that is regulated by this Act, because it can generally be assumed that such requests benefit the individual. Measures pursuant to this Act are only provided when the individual requests them.

Who is entitled to measures pursuant to LSS?

To be entitled to measures pursuant to this Act, individuals must meet the criteria specified by the Act. They must need assistance in activities of daily living and their needs may not be met in any other way.

This Act applies to people who

1. are mentally retarded or autistic, or who have a condition resembling autism
2. have considerable and permanent mental impairment following brain damage sustained as an adult, as a result of external force or physical illness
3. have some other lasting physical or mental impairment that is clearly not due to normal aging, if such impairments are substantial and cause considerable difficulties in daily life and consequently, an extensive need for support and service.

Those who are qualify for measures pursuant to this Act are entitled to the following:

1. Advice and other personal support [*Rådgivning och annat personligt stöd*]

Individuals who qualify for measures pursuant to this Act may be entitled to support from experts who, in addition to their professional knowledge, also have special knowledge about what it is like to live with serious functional impairments. A social worker, psychologist, physical therapist, preschool adviser, speech therapist, occupational therapist, or dietitian can provide such support. Advice and support shall be a complement to and not a replacement for measures such as rehabilitation and social services.

2. Personal assistance [*Personlig assistans*]

Individuals with serious physical impairments who have not reached the age of 65 may be entitled to assistance from one or more personal assistants.

החוק למתן תמיכה ושרות לאנשים עם מוגבלויות תפקודיות מסוימות (LSS) - תרגום

מהו LSS?

החוק השבדי המתייחס לתמיכה ושרות לאנשים עם מוגבלויות תפקודיות מסוימות (LSS) מבטיח תנאי חיים הולמים לאנשים עם נכות תפקודית קבועה ונרחבת וסיוע לו הם זקוקים בתפקודי היומיום. החוק מסדיר את התמיכה והשירותים שמקבלים הזכאים.

בקשתו של אדם העונה על הקריטריונים לפי חוק זה לקבלת תמיכה ושירות נבדקת כדי לוודא שהוא אכן עומד בקנה המידה הקבוע בחוק. הערכות בהתאם לחוק זה יינתנו רק אם האדם עצמו מבקש אותן.

מי עומד בקנה המידה בהתאם לחוק LSS?

כדי להיות זכאי להערכות לפי חוק זה, אנשים חייבים לענות על הקריטריונים המפורטים בחוק. הם חייבים להיות נזקקים לעזרה בפעולות של חיי יומיום ואין דרך אחרת לענות על צרכיהם. חוק זה מתייחס לאנשים אשר :

- 1) לוקים במוגבלות שכלית התפתחותית או אוטיסטיים, או כאלה הסובלים ממצב הדומה לאוטיזם ;
- 2) יש להם נכות נפשית משמעותית וקבועה בעקבות נזק מוחי שנגרם להם כמבוגרים, כתוצאה מכוח חיצוני או מחלה פיזית ;
- 3) יש להם נכות נפשית מתמשכת, שבוודאות לא נגרמה מזיקנה, נכות זו משמעותית וגורמת לקשיים ניכרים בחיי היומיום וכתוצאה מכך - לצורך נרחב בתמיכה ובשירותים.

אלה העומדים בקני המידה לפי חוק זה זכאים להטבות הבאות :

1) ייעוץ וסוגים אחרים של תמיכה אישית

אנשים העומדים בקני המידה, בהתאם לחוק זה, יהיו זכאים לתמיכת מומחים אשר, בנוסף לידע המקצועי שלהם, הינם גם בעלי ידע ספציפי איך זה לחיות עם נכויות תפקודיות חמורות. עובד סוציאלי, פסיכולוג, מאמן גופני, יועץ טרום-בי"ס, קלינאי תקשורת, מרפא בעיסוק או דיאטן יכולים לספק תמיכה מסוג זה. ייעוץ ותמיכה ישמשו כהשלמה ולא כתחליף לאמצעים כמו שיקום ושירותים סוציאליים.

2) עזרה אישית

אנשים בעלי נכויות פיזיות חמורות, שטרם הגיעו לגיל 65, יהיו זכאים לעזרה מיועץ אישי אחד או יותר. כדי להיות זכאי לעזרה פרטנית, האדם חייב להזדקק לעזרה באכילה, היגיינה אישית, לבוש והפשטה, קומוניקציה עם אחרים, או זקוק לעזרה אחרת הדורשת מהמטפלים ידע נרחב על אנשים עם נכויות תפקודיות.

הרשות העירונית תוכל לספק סיוע ישירות או שהאדם ישיג עזרה כספית, ובמקרה זה, האדם מהווה מעביד השוכר מישהו לספק סיוע.

לרשות העירונית יש אחריות כלכלית מלאה כלפי כל מי שזקוק לעזרה למשך פחות מ-20 שעות שבועיות. אם הדרישה לעזרה פרטנית למילוי הצרכים הבסיסיים עולה על 20 שעות שבועיות, האדם זכאי להטבת עזרה בהתאם לחוק אחר המתייחס לפיצוי עבור עזרה (LASS). משרד הביטוח המקומי קובע אם המבקש זכאי להטבת עזרה. הרשות העירונית אחראית מבחינה כספית ל-20 השעות הראשונות שאושרו.

לגבי אנשים עם נכות תפקודית משמעותית מעל גיל 65, שהחלו לקבל עזרה פרטנית לפני גיל 65, או שפנו לקבלת עזרה פרטנית לפני גיל 65 - בכל מקרה, עזרה פרטנית כזו לא תוגדל אחרי גיל 65.

3) שרות מלווה

אנשים שאין להם עזרה פרטנית יכולים להיות זכאים לשרות מלווה. שרות מלווה יהיה אישי ומותאם לצרכים של האדם כדי שיהיו לו חיים חברתיים פעילים.

4) איש קשר

כדי להפחית בידוד חברתי, לעזור בהשתתפות בפעילויות פנאי, וכדי לספק ייעוץ במצבים יומיומיים, אנשים יזדקקו לעיתים לסיוע מאיש קשר, אשר עשוי להקל על האדם לחיות באופן עצמאי. לפעמים משפחה, הידועה כמשפחה תומכת, עשויה לספק תמיכה.

5) שירות הפוגה

שרות הפוגה זמין גם כשרות קבוע וגם במצבים בלתי צפויים.

6) שהות קצרה מחוץ לבית

מטרת השהות הקצרה מחוץ לבית הינה לספק לאדם הזדמנות לבילוי ולשינוי אווירה, ובאותה עת הקלה לבני הבית. בילוי קצר מועד ניתן לארגן במערך דוור, בחברת משפחה אחרת, או בצורה אחרת - כמו מחנה.

7) פיקוח קצר טווח לתלמידי בית-ספר מעל גיל 12

תלמידי בית-ספר שגילם למעלה מ-12 זכאים להשגחה לפני ואחרי בית-הספר ובמשך החופשות.

8) סידורי מגורים במעון משפחתי או במעון המעניק שרותים מיוחדים לילדים ולבוגרים

ילדים ואנשים צעירים, שאינם יכולים להתגורר עם הוריהם, יהיו זכאים לגור עם משפחה אחרת או במעון המספק שירותים מיוחדים. זה יהיה בגדר השלמה לבית ההורים, הן לילדים שיכולים לגור עם הוריהם משך חלק מהזמן, והן לאלה שאינם יכולים להתגורר בבית בכלל.

9) מגורים עם שירותים מיוחדים למבוגרים או מגורים אחרים המתאימים במיוחד לנכים

סוגי המגורים הם מגוונים אך הצורות הנפוצות ביותר הן דוור קבוצתי או דירת שירות. האדם יהיה זכאי לבית המותאם במיוחד לצרכיו ואשר נועד למטרה זו על-ידי הרשות העירונית.

10) פעילויות יומיומיות

אנשים בגיל העבודה, שאינם מועסקים בשכר ואינם לומדים יהיו זכאים לעזרה בהשתתפות בפעילויות יומיומיות אם הם עומדים בקריטריונים של LSS לפי קריטריונים 1 ו-2.

עלות

בעקרון, עבור כל השירותים המיוחדים האלה לא תיגבה השתתפות כספית, למעט כמה יוצאים מהכלל.

תוכנית אישית

כל מי שקיבל הערכה מאושרת לפי החוק הזה, יהיה רשאי לבקש תוכנית אישית, אשר מציגה את ההערכות המאושרות והמתוכננות. תוכנית זו תתגבש בעצה אחת עם האדם אשר עומד לקבל תמיכה. אנשים בעלי נכויות תפקודיות אשר יעמדו בקריטריונים בהתאם לחוק זה יכולים לבקש תוכנית אישית מגובשת וליטול חלק בבניית התוכנית. לאדם תינתן ההזדמנות להשפיע על תוכן התוכנית, לקבוע מי יהיה מעורב בה, וכן הזדמנות לבטא את צרכיו ורצונותיו. התוכנית גם תציג מטרות ודרכי הערכת הצלחה בהשגתן. התוכנית תפרט את כל השותפים ותפקידם.

התוכנית תכלול :

*תיאור קצר של המצב המשפחתי הנוכחי וצפי לגבי העתיד (לדוגמא, מתי מתחילים הלימודים בבית-הספר) וכו' ;

- *הערכה שוטפת ;
- *הערכת הצרכים הנוכחיים או שיהיה בהם צורך בעתיד ;
- *הערכת רצון המשפחה ;
- *מה תפקידם של הגורמים המעורבים (כולל המשפחה) ;
- *מהם צרכי המשפחה? (לא לשכוח אחים ואחיות) ;
- *איך נרצה לקבל עזרה?

רק משום שמידע נכלל בתוכנית, אין פירושו שהתוכנית אושרה. לתוכנית ייערך מעקב, בדרך-כלל על בסיס שנתי.

פניות

לכל רשות מוניציפאלית יש מינהלן LSS נפרד, או עוזר מנהל, אשר אחראי על יישום החוק. פניות ניתן להגיש בכתב, אף שניתן גם להפנות בעל-פה תוך כדי פגישה עם הפקיד. האדם עם הנכות התפקודית הוא המועמד.

מידע נוסף

החוק השבדי (1993: 387) הנוגע לתמיכה ושרות לאנשים עם נכויות תפקודיות מסוימות (LSS) ; הצעת חוק ממשלתית (1992/93: 159) המתייחסת לתמיכה ושרות לאנשים עם נכויות תפקודיות מסוימות.

על ה- L.S.S. - סיכום (רשמה : מילי סחייק)

L.S.S. - the law regulating support and service to persons with certain functional disabilities.

החוק מתייחס למוגבלויות אינטלקטואליות ואוטיזם. החוק חוקק בחלק מהערכות החברה בשוודיה לקראת סגירת המוסדות וקליטת האנשים המוגבלים בחברה. החוק מתייחס לסיוע למשפחה ולמוגבל ככל האפשר, לדוגמא: האנשים המוגבלים ובני משפחותיהם זכאים לסיוע ויעוץ חינם במטרה לאפשר תנאי חיים טובים. הסיוע הינו רפואי, פסיכולוגי, סוציאלי וחינוכי. כמו כן הם זכאים לשירותי ליווי לכל אדם עם מוגבלות ולכל צורך: למטפחים, לעזרה בבית, לנופשוניים עם המשפחה. ילדים מגיל 12 ומעלה זכאים למועדוניות לשעות אחרי הלימודים או לחופשות, בקבוצות או על פי צרכים אישיים וכו'. הסיוע ניתן על פי החלטת ועדה המורכבת מעובדים סוציאליים. הסיוע אינו מוגבל בזמן. קצבת נכות מקבלים מגיל 18 שנים. עד גיל 18 מקבלים קצבת ילדים ואת כל הסיוע הדרוש. ניתן לפנות לרווחה ולקבל סיוע כספי. ביטוח לאומי ומשרד הרווחה הינם תחת קורת גג אחת. הבוגרים, מגיל 24 שנים, זכאים לדירה וכן לסיוע 24 שעות.

מסגרות וארגונים בהם ביקרנו

התוכנית אלפא ו-IPS

WELCOME TO VISIT ALFA AND IPS-PROJEKT IN STOCKHOLM!

Time: 29 May 2013, 14:00 - 17:00

Place: Medborgarplatsen 25, entrance level

Telephone: 08-508 25 087

E-mail: hanna.peltonen@stockholm.se

www.stockholm.se/ips

PROGRAM

14.00 – 15.00 Presentations

Keren Shalem

Alfa

Alfa provides information and guidance regarding employment, study, practice and work to people with mental disabilities.

IPS Project

IPS project is working with vocational rehabilitation: Supported Employment, Individual Placement and Support.

15.00 – 16.00 My way to a job

Two participants describe how to reach their goals for a working life.

16.00 Coffee break

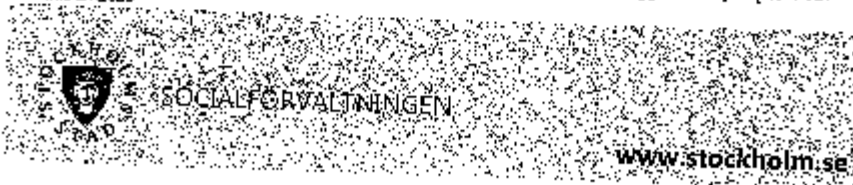
16.15 – 17.00 Discussions in smaller groups

We will divide us in 3 smaller groups with 10 persons in each group to continue our discussions

Appendix:

Individual placement and support – a model to get employed for people with mental illness – the first Swedish report of outcomes

Predictors of vocational outcomes using Individual Placement and Support for people with mental illness

ברוכים הבאים לביקור בתוכניות אלפא ו-IPS בשטוקהולם (תרגום)

המועד : 29 במאי 2013, 14:00 עד 17:00

המקום : Medborgarplatsen 25, קומת כניסה

טלפון : 08- 50825087

דואר אלקטרוני : hannele.peltonen@stockholm.se

www.stockholm.se/ips

התוכנית

14:00 - 15:00 מצגות

קרן שלם

אלפא

אלפא מספקת מידע והדרכה בנוגע לתעסוקה, לימודים, התמחות ועבודה לאנשים עם מוגבלות שכלית.

תוכנית IPS

תוכנית IPS עוסקת בשיקום מקצועי: תעסוקה נתמכת, השמה אישית ותמיכה.

16:00-15:00 הדרך שלי לעבודה

שני משתתפים מתארים איך להשיג את מטרותם לחיים של עבודה.

16:00 הפסקת קפה

16:15- 17:00 דיונים בקבוצות קטנות יותר

נתפצל לשלוש קבוצות קטנות יותר עם עשרה אנשים בכל קבוצה כדי להמשיך את הדיונים שלנו.

נספח

השמה אישית ותמיכה - מודל למציאת עבודה לאנשים עם מוגבלות שכלית - דו"ח התוצאות השבדי הראשון.

צפי של תוצאות מקצועיות להשמה אישית ותמיכה באנשים עם מוגבלות שכלית.

סיכום הביקור ב-ALFA (רשמה: נעמי גרינטל)

I.P.S. - Individual placement and support

פרויקט של העירייה במימון האיחוד האירופי, מתמקד במתן מידע לאוכלוסיות חריגות, במיוחד נפגעי נפש. המידע הראשוני הינו כלכלי, משמע מיצוי זכויות, וניתן לאנשים פרטיים בלבד על ידי יועצים. קהל היעד - גילאי 18 עד 65 שנים. אנשים עם פגיעות פסיכיאטריות. הם מתאימים את תכניות האיחוד האירופי לשבדיה, בגלל הייחוד הסוציאליסטי של העיר, השונה ממדינות האיחוד האחרות.

במבי BAMBI

BAMBI

History

The history of Bambi starts with a short time home. We were a couple of parents in the beginning of the 90s who had not yet found a place where we with a clear conscience could leave our children. We all had children with multiple and extensive disabilities and therefore needed now and then, time off. What we looked for was something of a home with a stimulating environment. A place where warmth and care was a natural thing in everyday life. An environment that would be developing for our children.

We did not find such a place. Our search therefore resulted in that we created a parent cooperation – BAMBI and we built up this “short time home” ourselves.

Today

The knowledge and experiences we have received from running this short time home has in the long run resulted in a more overall way of thinking concerning needs for children and youngsters with special needs and support. Today Bambi is a unique combination of services and activities. Except for being a short time home, we also provide personal assistance and respite care.

We who started Bambi are still the “motor” in the activity. We work continuously to make Bambi better. We avoid dividing the needs of our children in different parts, which often is the case in schools and in the rehabilitation of children. Due to our ambitions we put great expectations on Bambi’s staff. Therefore we all the time recruit new staff, educate and provide competence development. This is possible because Bambi is run for its ideas and not for profits. Any surplus goes back into the activity for education, competence development and new activities.

Östermalms stadsdelsförvaltning – the district municipality

If you have a disability or if you have a child who has a disability you can get support and help to make life easier. Most of the support from the municipality you have to apply for yourself.

In your district municipality – (Östermalms stadsdelsförvaltning) there are assistants that will assist you with a disability to find the right form of support and care that you need in order to live, work, study or participate in other activities.

The supporting assistant also has knowledge about the laws that are important concerning your rights. From giving advice to supporting to adaption of your home.

If you have a disability you may be entitled to support and help in everyday life. You have the opportunity to get practical help with what you cannot do yourself.

It may include help with shopping, cleaning and personal hygiene. It can be a means of a person to meet your rights. What support and the help you can get depends on your individual needs.

As a relative of someone who has a disability, you can get help and support from the municipality to facilitate everyday life.

Support for relatives

Support for relatives is intended for supporting or caring for a loved one who has long-standing illness, disability or are elderly. You can be a relative, friend or neighbor. The support is also addressed to those who are a relative of someone who has substance abuse or mental illness. The purpose of family support is to provide support that can assist family to have a good quality of life.

If your disability, reduced work that makes you have trouble getting a job or continuing to work within the Employment Service of support that can help you get and keep a job.

You who are of working age and cannot work because of your disability can get help finding a job suited to your circumstances.

במבי BAMBI (תרגום)

היסטוריה

ההיסטוריה של במבי תחילתה במעון לשהות קצרה. היינו זוג הורים בתחילת שנות התשעים של המאה העשרים, וטרם איתרנו מקום שבו אנו, במצפון נקי, נוכל להשאיר את ילדינו. לכולנו היו ילדים עם נכויות מגוונות ונרחבות, ולכן נזקקנו, מפעם לפעם, לזמן פנוי. ציפינו למשהו דמוי בית עם אווירה מאתגרת. מקום שבו חום ואכפתיות יהיו דבר טבעי בחיי היומיום. אווירה שתביא להתפתחות וקידום ילדינו. לא מצאנו כזה מקום. חיפושנו הביאו לכך שיצרנו אגודת הורים - **במבי** - ובנינו בעצמנו את "המעון לשהות קצרה".

כיום

הידע והניסיון שרכשנו בניהול המעון לשהות קצרה גרם לכך שהגענו לתובנה כוללת לטווח הארוך הנוגעת לצרכיהם של ילדים ונוער בעלי צרכים מיוחדים הזקוקים לתמיכה. כיום במבי הינו שילוב מיוחד של שירותים ופעילויות. מלבד העובדה שזה מעון לטווח קצר, אנו גם מספקים עזרה אישית ואפשרות להפוגה. אנו, שהקמנו את במבי, מהווים עדיין את "המנוע" בפעילות. אנו פועלים ללא הרף כדי לשפר את במבי. אנו נמנעים מלחלק את הצרכים של ילדינו לחלקים שונים, כפי שנעשה לעיתים קרובות בבתי-ספר ובמסגרות שיקום של הילדים. עקב השאפתנות שלנו, אנו מציבים ציפיות גבוהות מצוות העובדים בבמבי. לכן אנו כל העת מגייסים כוח אדם, מלמדים ומספקים מיומנויות משופרות. זה אפשרי כי במבי מנוהל על סמך הרעיונות שלו ולא למטרות רווח. כל יתרה מוחזרת למען פעילות חינוכית, שיפור המיומנויות ופעילויות חדשות.

אם יש לך נכות, אן אם יש לך ילד הסובל מנכות, תוכל לקבל תמיכה ועזרה כדי להקל על החיים. את רוב התמיכה המגיעה מהרשות העירונית עליך לבקש בכוחות עצמך.

ברשות העירונית שלך יש אנשים שיעזרו לך, הנכה, למצוא את הטופס המתאים לקבלת תמיכה וטיפול להם אתה זקוק כדי לחיות, לעבוד, ללמוד או ליטול חלק בפעילויות אחרות. ליועץ התומך יש גם ידע על החוגים שהם חשובים למיצוי זכויותיך, החל ממתן ייעוץ ועבור דרך תמיכה ועד התאמת ביתך לצרכיך.

אם אתה סובל מנכות, אתה עשוי להיות זכאי לתמיכה ולעזרה בחיי היומיום. יש לך הזדמנות לקבל עזרה מעשית בדברים שאינך מסוגל לבצע בעצמך. זה יכול לכלול עזרה בקניות, ניקיון והיגיינה אישית. זה יכול להיות אמצעי לאדם להכיר את זכויותיו. איזו תמיכה וסוג הסיוע שתקבל תלויים בצרכיך האישיים. כקרוב משפחה של מישהו בעל נכות, אתה יכול לקבל עזרה ותמיכה מהרשות העירונית כדי להקל על חיי היומיום.

תמיכה לקרובי משפחה

תמיכה לקרובי משפחה פירושה עזרה למי שתומך ומטפל באדם קרוב הסובל ממחלה ממושכת, נכה או זקן. אתה יכול להיות קרוב, חבר או שכן. התמיכה מופנית גם למי שהוא קרוב של אדם עם נזק משמעותי או בעל לקות שכלית. המטרה של תמיכה משפחתית הינה לספק תמיכה שתעניק למשפחה חיים בעלי איכות טובה.

אם הנכות שלך הפחיתה מכוח עבודתך, או גורמת לך בעיות בקבלת עבודה או בהמשך העבודה במסגרת שרות התעסוקה, תוכל לקבל סיוע בקבלת עבודה או בהחזקה של משרה קיימת. אם הינך בגיל העבודה ואינך יכול לעבוד עקב נכותך, תוכל לקבל עזרה במציאת עבודה המתאימה לנסיבות שלך.

סיכום הביקור ב-BAMBI - נופשון ומסגרת יום לנכים קשים (רשמה: נעמי גרינטל)

בשנת 1992, לפני שפורקו המוסדות, הורים מסוימים לא אהבו מסגרות טוטליות מוסדיות ועל כן יצרו מעון יום למספר לילות בשבוע. ההורים יצרו חברה פרטית שהפעילה נופשון ומעון יום לילדים. כיום החברה פרטית אך העירייה מסבסדת את המקום וההורים אינם משלמים דבר. המקום משמש נופשון כולל לינה, מקום מפגש של ילדים כאשר אין בית ספר או בזמן חגים, מגיל 3 עד 24. מגיל 24 המדינה מספקת להם דירות, ועל כן אינם זקוקים יותר לנופשון.

בכל לילה ישנים 6 עד 7 ילדים אך סה"כ רשומים 28 ילדים ללינות - בשבע מיטות עם תחלופה. במשך היום המקום מיועד לכל הגילאים, משמש לפעילות יום פורמאלית לאנשים חסרי מסגרת. מי שלומד לא מגיע ל"במבי". המקום מיועד לפעילות יומית לאנשים שלא יכולים לעבוד. כל יום מגיעים 5-6 אנשים, חלקם בכל ימות השבוע וחלקם יומיים-שלושה בשבוע.

ל"במבי" יש 220 עובדים, חלקם במקום וחלקם נשלחים לבתי המשפחות לשמש עוזרים אישיים, כפי שתואר במפגש עם העירייה.

יש רשימה מאוד ארוכה של ממתנים.

כיום זה ארגון של העירייה ובאחריותה המלאה. פה משלמים עד שבעים אחוז מס. הגובה יותר גבוה בארץ. כל הכסף חוזר אל הציבור.

Fub - האגודה השבדית הלאומית לאנשים עם מוגבלות שכלית

FUB – The Swedish National Association for Persons with Intellectual Disability

FUB is an advocacy organization working to enable children, young persons and adults with an intellectual disability to lead a good life. FUB has about 28.000 members in more than 150 local branches all over the country. Our members are persons with an intellectual disability, their families, professionals who work in areas related to intellectual disability as well as people who simply want to support the work we do.

FUB safeguards the interest of persons with an intellectual disability in municipalities, county councils, the Riksdag and in relation to public authorities in different sectors of society.

FUB distributes information to its own members and the general public.

FUB gives support to its members through solicitors and organizing secretaries.

FUB publishes two journals for members: FUB-Kontakt and the easy-to-read magazine Steget. Now from May 2004, these journals are published together in one journal with a new name UNIK (UNIQUE).

FUB conducts research and development work through the FUB Development and the ALA foundation.

FUB cooperates closely with other organisations of the disabled within the Swedish Cooperative Body of Organisations of Disabled People and through Inclusion International.

Fub הוא ארגון הפועל כדי לאפשר לילדים ולאנשים צעירים ומבוגרים עם מוגבלות שכלית לנהל חיים איכותיים. ל-Fub יש כ-28,000 חברים ביותר מ-150 סניפים בכל המדינה. הקהל שלנו הינו אנשים עם מוגבלות שכלית, משפחותיהם, אנשי מקצוע העובדים בתחומים הקשורים למוגבלות שכלית, כמו גם אנשים שפשוט רוצים לתמוך בעבודה שאנו עושים.

Fub מגינה על האינטרסים של אנשים עם מוגבלות שכלית ברשויות מקומיות, במועצות מחוזיות, בבית המחוקקים וברשויות ציבוריות במגזרים שונים של החברה.

Fub מפיצה מידע לחבריה ולציבור הרחב.

Fub מעניקה תמיכה לחבריה באמצעות עורכי דין וארגונים.

Fub מפרסמת שני עיתונים לחברים : Fub-Kontakt והירחון לקריאה קלה Steget. החל ממאי 2004 עיתונים אלה רואים אור ביחד בעיתון אחד עם שם חדש UNIK (מיוחד).

Fub מנהלת מחקר ופיתוח באמצעות פיתוח FUB וקרן ALA.

Fub משתפת פעולה באופן הדוק עם ארגונים אחרים של נכים בתוך איגוד הארגונים השבדי לאנשים עם מוגבלות ובאמצעות השתתפות בינלאומית.

תיאטרון מוזאיקה

MOSAIK THEATRE

The Mosaik Foundation was founded in 2007 by parents and professionals with an intention to create an artistic platform for people with intellectual disabilities who wanted to work professionally and full time with dance and theatre.

In April 2008, a group of eight actors with intellectual disabilities participated in a pilot project. This first production was created in collaboration with theater Slava. In six intensive weeks the theatre piece Orpheus and Eurydice was made. The show premiered on April 24, 2008 at the Ethnographic museum at the seminar Everyone's right to stage.

Since January 2009 Mosaikteatern has been a full time business, beginning with six actors in the ensemble and now 13 full time participants and several supervisors with an artistic background in dance and theatre. During the theatre's 4 years, seven different stage productions been developed. Add to that video performances and work shops.

Mosaic theatre is a daily occupation which gives every participating actor the possibility to develop their skills in performing arts.

All actors have an intellectual disability.

תיאטרון מוזאיקה (תרגום)

קרן מוזאיקה נוסדה ב-2007 על-ידי הורים ואנשי מקצוע במטרה ליצור פלטפורמה אמנותית לאנשים עם מוגבלות שכלית שרצו לעבוד באופן מקצועי ובמשרה מלאה בענפי מחול ותיאטרון. באפריל 2008 קבוצה של שמונה שחקנים עם מוגבלות שכלית השתתפו בפרויקט ניסיוני. ההצגה הראשונה שיצרו הועלתה בשיתוף פעולה עם תיאטרון סלאבה. בשישה שבועות אינטנסיביים נוצרה הצגת התיאטרון "אורפיאוס ויורדיקה". הצגת הפרמיירה הועלתה ב-24 באפריל 2008 במוזיאון האתנוגרפי במכללה לכל אחד הזכות להופיע על הבמה.

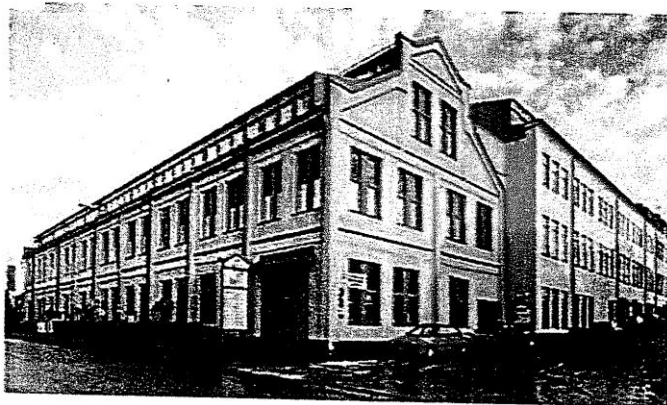
מאז ינואר 2009 תיאטרון מוזאיקה הוא עסק במשרה מלאה אשר החל עם שישה שחקנים באנסמבל וכעת מונה שלושה עשר משתתפים במשרה מלאה ומספר מפקחים עם רקע אמנותי במחול ובתיאטרון. במשך ארבע שנות קיום התיאטרון הועלו שבע הצגות שונות. לכך נוספו גם הופעות וידיאו וסדנאות.

תיאטרון מוזאיקה הוא עיסוק יומיומי המעניק לכל שחקן משתתף את האפשרות לפתח את כישוריו באמנויות הבמה.

לכל השחקנים יש מוגבלות שכלית.

מסעדת "מעבר הזכוכית"

Glasade Gången

Glasade Gången הוא מקום עבודה ייחודי המאפשר להעסיק אנשים עם מוגבלויות (כמו קשיי למידה, פיגור שכלי).

העובדים, ביחד עם הצוות יצרו פעילויות תעסוקה כגון: מסעדה, שירותי קייטרינג, מאפייה, הכנת שוקולד, מכבסה, קפה Hitom וכמו כן, מארחים כנסים.

ב-Glasade Gången עובדים אנשים בעלי מוגבלויות החשים שהם עושים עבודה משמעותית וחשובה להתפתחות האישית, לבטחון העצמי ולשיפור איכות החיים.

Glasade Gången חגג ב- 3 בנובמבר 25 שנות פעילות. ואנו מזמינים את כולם להנות מהמסעדה שלנו מהשירות הידידותי.

www.stockholm.se/h-l/glasadegangen

Manager: Eva Hjalmarsson 08-508 234 00

Administrator: Inger Andersson 08-508 234 40

Restaurant/conference: 08-50823405

Café Hitom/conference: 08-508 234 41

Fax: 08-50823402

E-mail:

eva.hjalmarsson@stockholm.se

inger.e.andersson@stockholm.se

סיכום הביקור במסעדת "מעבר הזכוכית" (רשמה : נעמי גרינטל)

מקור השם כי לפני 5 שנים עברו לכאן. במקום הקודם היה גשר מזכוכית. המקום עצמו קיים 25 שנים, חמש שנים במקום הנוכחי. יש חמישים ושניים עובדים ושמונה עשרה חברי צוות. קפה הילטון הוא באותה בעלות, בית קפה שבו מארחים קבוצות. יש פוקאציות ושוקולד שמייצרים שם. פתוח כל יום. הצוות עובד משמונה עד ארבע, העובדים משמונה וחצי עד שלוש וחצי. מיזם זה הינו חלק מהעירייה. שטוקהולם מחולקת לשמונה עשר קנטונים. הם מקבלים תקציב על כל עובד שמגיע. אין בעלות על מקום בשבדיה, הכל סוציאלי. אין להם רווח. התשלום מהעירייה מיועד לשכירת המבנה ולמשכורות. הכסף שנכנס מכסה עלויות של המוצרים, ועודפים הולכים לבלאי.

העובדים מקבלים כארבע ש"ח לשעה (שש וחצי קרונות) וכן כרטיסיות רווח. שכר המינימום הוא כשישים ש"ח לשעה, הם מקבלים כעשרה אחוז משכר מינימום. הקצבה אינה תלויה בזה. בגיל 65 יוצאים לפנסיה ומקבלים קצבה כמו אדם רגיל ולא שונה מכל מי שיוצא לגמלאות. מקבלים כששת אלפים ש"ח לחודש ומזה מתקיימים.

קריטריונים לקבלה:

א. יכולת לטפל בהיגיינה וידע בנושא היגיינה.

ב. לאהוב (לא בהכרח לדעת) לבשל ולהיות בחברה.

ג. העדר עבר פלילי, בגלל הסכינים.

בשנה האחרונה של ביה"ס מתנסים במקומות עבודה. חלק מההתנסות היא בישול. אם רוצים לבחור כאן, מגיעים לכאן.

הקריטריונים הם על פי LSS - פיגור קל, אוטיזם וכו'.

אין ספר חוקים, ההחלטה לפי צרכי האנשים. למנהלת יש ניסיון בניהול צוות עם מוגבלות. גם לעובדים האחרים יש ניסיון. מעליה יש בעירייה מחלקת רווחה שהם אחראים למקום. בעיקרון המקום הוא שיקומי. כאן מלמדים אותם הרגלי עבודה בסיסיים. מפה נשלחים ללמידה במסעדות, רק זמני. כל בית עסק פה מקבל הקלות מס אם מעסיק אדם עם מוגבלות, התמרוץ משמעותי אך המסלול הוא אחר. מגיעים לכאן גם אנשים עם צרכים מיוחדים שעבדו מספר שנים במקום אחר ועברו לכאן לאחר שבחרו לעשות שינוי. רובם לא יודעים קרוא וכתוב, בהתחלה צמוד איש צוות עד שיכול לתפקד באופן עצמאי. יש המון תמונות ועזרים. בבית הקפה השני יש גם חרשים וגם מפגרים ולכן משתמשים בגיטות.

שיווק - באתר העירייה המקום מופיע ברשימה, ניתן לבקש מסגרת זו. בגלל שהם חלק מהעירייה אסור להם לפרסם, זה עובר מפה לאוזן. אריקסון בסביבה וכולם אוכלים כאן. המקום ממוקם בסביבה עסקית. לא באים לכאן לתמוך אלא כי נקי וטעים וכן כי מבשלים מן ההתחלה הכל ויש מודעות לזה. מנת צהרים עולה כ- 30 שקל כאן ובמקום רגיל - כפול. אין קשר עם הורים. מגיעים עובדים מגיל שמונה עשרה שרובם גרים בהוסטלים. הקשר הוא עם מפעילי ההוסטלים. לעיתים רחוקות מגיעים הורים לאכול במקום. זה מקום יחיד בכל שבדיה: יש בתי קפה אבל לא מסעדה, זה לא קיים.

הצוות מתחלק לצוות משרדי שאחראי גם על יציבות העובדים, מהנהלת חשבונות ועד לוגיסטיקה. בנוסף יש מדריכים מקצועיים וכן שף, קונדיטור ואנשים שאחראים על הבישול. יש שבע רמות וכל אדם מקבל מענה על פי צרכיו.

סיכום הסיור במסעדת "מעבר הזכוכית" (רשמה: רבקה איטח)

המטבח בחלל גדול, מורכב מחדר אוכל וחדרי הכנה שונים: סלטים קרים, אפיה, הלבשה, מכבסה וניקיון כלים ובחזית קופה. כל המנות מצולמות. על השולחנות מסמכים עם מס' שולחן וסימון צורה וצבע שונים. סידור עבודה: כל חניך מקבל סידור עבודה שבועי ויומי בו הוא יודע את מקומו. לוח יומי: מורכב בפני כולם, כל אחד בתפקידו. במקום שורר שקט מופתי וניקיון יוצא דופן. שתיים מהמועסקות ליוו אותנו והציגו את המקום. התבקשנו ללבוש חלוק לבן וכיסוי לנעליים.

דבר המנהלת:

המסעדה נקראת מעבר הזכוכית. עברו לכאן לפני 5 שנים. במקום הקודם היה גשר עם זכוכית, מכאן השם. בנובמבר 2012 ציינו 25 שנים להקמת המסעדה. במסעדה 52 עובדים ו-18 אנשי צוות, יש מקום נוסף שנקרא "קפה איילים" כך שהצוות מחולק בין שני המקומות (מרחק 3 דקות). בית הקפה פתוח בין 08:30 ל-15:30, מתארחים בו קבוצות וכנסים. מייצרים שוקולד ופוקציות.

אומבודסמן לטיפול באנשים עם נכויות

Ombudsman Riitta-Leena Karlsson

The city of Stockholm has an Ombudsman for care of persons with a disability.

The disability Ombudsman shall be an enforcement and a compliment to the responsible boards and organisations in matters that concerns the living conditions and the conditions for those involved for persons with disabilities.

The name of the Disability Ombudsman in the City of Stockholm is Riita-Leena Karlsson

The functions of the Disability Ombudsman is

- To act to ensure that every citizen with disabilities has good living conditions
- To provide knowledge to boards and organisations and suggest improvements
- To provide information and advise to persons with disabilities, relatives, organisations etc but not interfere in individual issues
- To look into legislations, the policy of the city and guidelines as well as board's and organisatins handicap political work

אומבודסמן לטיפול באנשים עם נכויות (תרגום)

- לעיר שטוקהולם יש נציב תלונות הציבור לטיפול באנשים עם מוגבלות.
- נציב תלונות הציבור לאנשים עם מוגבלות מהווה כוח אכיפה למועצות ולארגונים האחראיים על נושאים אשר נוגעים לתנאי החיים של כל המעורבים עם אנשים בעלי מוגבלות.
- שם הנציבה לתלונות הציבור לנכים בעיר שטוקהולם הוא ריטה-לין קרלסון.
- תפקידי נציבות תלונות הציבור לנכים הם :
- * לפעול כדי להבטיח שלכל אזרח עם נכויות יהיו תנאי חיים טובים.
  - * לספק ידע למועצות ולארגונים ולהציע שיפורים.
  - * לספק מידע ולייעץ לאנשים עם נכויות, לקרובי משפחה, לארגונים וכד' אך לא להתערב בעניינים אישיים.
  - * לבדוק חוקים, את מדיניות העיר וקווים מנחים כמו גם את עבודתם הפוליטית של ארגונים ומועצות נכים.

סיכום המפגש עם האומבודסמן (רשמה : נעמי גרינטל)

גב' ריטה קרלסון, חברת מועצה בעירייה, נציגה של משרד הרווחה, מועסקת ע"י העירייה ותפקידה לבדוק שכל התקציבים המיועדים לתחום הנכויות מגיעים ליעדם וניתנים על פי ההנחיות. ריטה מציינת שהיא אינה מתכננת פרויקטים, היא לא יוזמת, אבל היא הפנים של מערכת הרווחה בעירייה מבחינת הפוליטיקאים. מתפקידה להחליט איזה סוג אוכלוסייה צריך יותר. פחות מעניין אותה מה הפעילויות, יותר מהם הצרכים של הארגונים. מציגים בפניה את הנתונים, היא מסכמת את הנתונים שקבלה ואז פונה לפוליטיקאים. מקבלת מהארגונים תחזית. המינוי שלה אינו פוליטי. אין תפקיד כזה בכל שבדיה. יש מספר תחומים עליהם היא אחראית :

קביעת סדרי עדיפויות לחלוקת כספים, אחראית על בעלי מוגבלויות רק בנושא חלוקת הכספים. כשהאיחוד האירופי נותן מענקים למטרות של בעלי מוגבלויות עליה לחלק את הכסף על פי סדרי עדיפויות שקבעה. ריטה לא למדה עבודה סוציאלית, אך בהיותה חברת מועצה עליה ללמוד עבודה עם בעלי מוגבלויות. אחד מתפקידיה לתת יעוץ. אינה מתייחסת ישירות לפרט ואינה מקבלת הורים כיוון שמתייחסת רק לגופים. עוסקת בקבוצות של אנשים, ולא בבודדים. היא נציגת העירייה מול הפוליטיקאים של המדינה ושל הרשות. תפקידה להציג בפני הפוליטיקאים תמונה אמיתית של הפעלת המסגרות והפעלת לחץ על מנת להשיג תקציבים נוספים. כל הגופים שמבקשים סיוע פונים אליה והיא נציגתם כלפי העירייה. היא אחראית על כל סוגי הנכויות, בכל הגילאים.

נתונים : בכל שבדיה 20 אחוז מוגבלים. מתוכם אחוז אחד שצריך עזרה יומיומית. עד לפני 30 שנה הפנו למוסדות בלבד. היום כל ילד עם בעיה שווה ערך לאדם רגיל. הזנחה נחשבת אותה הזנחה אצל ילד רגיל ואצל ילד עם נכויות ויש זכויות זהות אך נוספות.

עד שנת 2000 כל בעלי המוגבלויות היו תחת גוף אחד, ומאז נחקק חוק שיש להפריד בין המוגבלויות השונות. ההפרדה היתה בדגש על מסגרות ולא על ניהול. המוסדות הופרדו. כיום גרים אנשים עם בעיות במסגרות קטנות או בדירות ולא במוסדות. לא גרים יותר מ-6 איש בדירה. בדירות הרגילות תמיד יהיו מטבח ושירותים. בהוסטלים חייב להיות חדר התכנסות וצוות.

חוק LLS הכין את הקרקע לכך שהמוסדות יפנו. בחוק יש התייחסות גם לפיגור וגם לבעלי מוגבלויות אחרות. יש שני חוקי יסוד : חוק הבריאות והחוק הסוציאלי. LSS הוא תולדה של שני חוקים אילו. עד

1994 היו רק שני חוקים אלו ובשנת 1994 נחקק החוק לאלה שצריכים עזרה יומיומית או צמודה יותר. בתוך ה-LSS יש 10 תתי-סעיפים של זכויות: תמיכה אישית, מגורים, תעסוקה, תמיכה למשפחה. כיוון שהמיסוד בוטל מחלקים את צרכי העזרה, והחוק הינו הכנת התשתית של הקהילה לקליטתם. החל משנת 2000 פרקו את המוסדות. ההכנה היתה ארוכה אבל הביצוע יחסית קצר. כיום בשטוקהולם גרים בדירות ובתים משותפים 1300 איש. ב-1997 התקרב מועד ה"דד-ליין", ואז חוקקו את ההגבלה שדורשת 3 שנים עד סגירת כל המוסדות, כך שבשנת 2000, כאמור, פרקו כל המוסדות. משך הזמן משנת 1994 עד חוק העזר ב-1997 נוצר מכיוון שהיתה התנגדות הן של המשפחות והן של בעלי המוסדות.

מתוך מיליון איש בשטוקהולם חיים כיום 1300 אנשים עם נכויות בקהילה. לא כל כך חשוב כמה היו במוסדות, חשוב שכיום כולם גרים בקהילה. בתוך בלוק יהיו לכל היותר 6 דירות. גם נכים קשים גרים בקהילה. אין יותר מוסדות, אך יש יותר צוות שמטפל בהם. האוכלוסייה הכי קשה היא זו שלדעתה נהנתה הכי הרבה מן השינוי.

כל עיר היא מעין מדינה. יש חקיקה לכל המדינה, וריטה היא הכתובת למה שקשור לשטוקהולם. האדם קיבל זכות קניינית אחרי שיצא מן המוסד. זו לא רק תחושה של מגורים בקהילה אלא גם רישום רכוש על שמו. המטרה - שיעבדו וישתלבו בחברה השבדית כמו אנשים רגילים.

בשנים 2011-2016 יש 7 תחומים טעוני שיפור שנקבעו על ידי העירייה כבעלי עדיפות. תכנים אלו נקבעו בשיתוף כל ארגוני הנכים והפוליטיקאים של המדינה ובהסכמתם:

- נגישות לנכים.
- מידע לאוכלוסייה על הזכויות בכל דרך (לחרשים, לעיוורים).
- לעורר יותר את המודעות של האוכלוסייה הבריאה לנכים.
- פיתוח פעילויות לציבור הנכים.
- השתלבות בשוק העבודה.
- לאפשר נגישות קלה יותר בתעסוקה.
- למצוא דיור מותאם לאנשים בעלי מוגבלות.
- נגישות לפעילויות פנאי רגילות (שפת סימנים בהצגות, פישוט לשוני, ספורט).
- האחראי על הספורט בעירייה מחויב גם לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים ועליו לשלבם בפעילויות ולהתאים נגישות.

סיכום מפגש עם האחראית על הדיור מטעם שירותי הרווחה, עיריית שטוקהולם (רשמה: נעמי גרינטל)

שטוקהולם מחולקת לארבע עשר רובעים. בכל שבדיה קיימים 290 רובעים. עובדת העירייה אחראית על האזור כנציגת המחלקה לשירותים חברתיים במקום, ואחריותה על נושא הדיור בלבד. אחראית למצוא מגורים ברובע שלה. בשטוקהולם סיטי, לא כולל הפרברים, גרים 880,000 איש. מזרחית ל-ostemmann (אוסטמאן) גרים 70,000 איש. החלוקה לרובעים נבעה משטחה הגדול של שטוקהולם. בעיר הקטנה ביותר בשבדיה יש 2000 תושבים, בצפון שבדיה. בכל עיר, ללא התייחסות לגודלה, יש מספר דירות לאנשים עם צרכים מיוחדים, המשולבות תמיד עם דירות רגילות. במסגרת אחריותה גם דירות של דיור ציבורי לאוכלוסייה רגילה וגם על כך היא אחראית, אך במסגרת תפקיד שונה. לא מחייבים אנשים לעבור דירה. לכל אחד יש מלווה אישי, שאינו קשור לצוות הנוסף, שהוא האפוטרופוס שלו. אחראי עליו גם מההיבט המשפטי. המלווים אינם מתלווים לפעילות היומית. כל מה שהחוק מחייב - הם מטפלים בו, כך שהם מטפלים בכל הנכויות. היא מנהלת את הדיור וברבע משרה אחראית על דירות אלו. יש 20 דירות שהופרטו וחברה פרטית מפעילה אותן. החברות הפרטיות לא ששו לטפל בקשישים ולכן תחום זה עדין לא הופרט. בעיקרון הדיור הציבורי אמור להיות בין שלושה לחמישה אנשים בדירה, המקסימום הוא 6, מרכזים גילאים מותאמים ביחד. בדירה שנצפה בה גרים מבוגרים שיצאו לגמלאות, גילאי 62 ומעלה. הדיור הציבורי נובע מחוק ה-LSS.

במסגרת תפקידה אחראית גם על תעסוקה ופנאי של אותה אוכלוסייה. במסגרת תפקידה: א. בתחום הדיור הציבורי (יש לה תפקידים נוספים) היא אחראית על קשישים/פנסיונרים עם צרכים מיוחדים, הצרכים המיוחדים אינם תולדה של גיל, משמע לא מדובר באנשים "רגילים" שהזדקנו אלא אנשים קשישים עם צרכים מיוחדים. ב. אחראית על יצירת קשר עם הורים. ג. מציאת מסגרות לאנשים עם צרכים מיוחדים. בנוסף לה יש עוד 20 קבוצות דיירים באזור שלה (ostemmann).

בבניין שיש בו דיור גרים אנשים עם פיגור קל, פיגור בינוני, ופיגור קשה. אלו 3 ההגדרות הקיימות שם לגבי פיגור. תמיד בכל דירה 7 מדריכים/מטפלים ביום ו-3 בלילה. לרוב, לכל אחד יש עוזר אישי, שלעיתים הינו גם אפוטרופוס ומנהל את הכספים.

כל הצוות חייב להיות אח/אחות וללמוד סיעוד. במסגרת החוק יש התייחסות להכשרת העובדים. הם הרשות המבצעת, נציגים של מחלקת הרווחה בעירייה. הם אחראים על תפקוד הדירות. העירייה קובעת מה עליהם לבצע, ותפקידם לבצע. העובדות הסוציאליות מחליטות לגבי תכנית הטיפול, ויחידה זו מבצעת אותם.

יש מעין ועד בית שהוא חברה בפני עצמה. אסור לוועד לסרב לקבל דיור מוגן, אלא הם יכולים להתלונן (למשל - שזרקו זבל אחרי 8 בערב או כיבסו אחרי 8).

בבניינים החדשים שבונים מחייבים את הקבלנים לבנות 3-4 דירות לצרכים אילו. רוב הדירות הן באותה קומה וכוללות חדר, שירותים ומטבחון. דירת הצוות גדולה יותר ונמצאת באותה קומה, ובה נערכות ההתכנסויות.

הנוהל: מערכת הרווחה מגדירה את הצרכים ובונה את התכנית האישית והקבוצתית. אחת לחצי שנה בודקים את התכנית האישית של כל דייר ומשנים על פי הצורך. הבדיקה נעשית על ידי העובדים הסוציאליים במערכת הרווחה והם מעבירים התוצאה לגוף המבצע.

MISA - שיטות לתמיכה אישית בתעסוקה/פעילות

About Misa

Misa was founded in 1994 and consists today of several units specializing in different disabilities. We are active throughout the whole Stockholm region, as well as in Skåne, Uppsala and Västerås. The name Misa is a Swedish-language acronym for method development, individual support, community development and work-orientation. In addition, Misa offers competence-enhancing education for municipalities, organizations and corporations. We conduct educational efforts throughout all of Sweden and also in the other Nordic countries. Our aim is to help people with disabilities make the transition into the world of work.

How we work

Provided with the right kind of support, people with disabilities will be able to participate in the labor market. A job gives status and a chance to partake of normal social life. The social aspect is of great importance. Having a job also means regular routines and a chance to contribute one's skills and abilities.

We draw upon the individual's skills and interests in order to find a workplace that well suits the person's needs. We are always at hand to offer additional support should problems arise at the workplace. In concert with the employer and the individual, we continually evaluate the support we provide and follow up on developments and progress.

We use the ISA method, which stands for individual support at the workplace. The person will receive the support he or she needs through a safe and supportive relationship so that he or she can carry out the tasks as independently as possible. At times, this support may involve developing clear instructions that makes the job easier. In other cases, it may be that the individual depends on social support to be able to develop a good relationship with his or her colleagues. Thanks to the ISA method, ordinary jobs are made available to everyone.

Vocational
profiling

Practical
vocational
training

Work

With our support, all who want can participate in the labor market

MISA - שיטות לתמיכה אישית בתעסוקה/פעילות (תרגום)

שירותים ושיטות

מה אנו מציעים

מאז 1994, **מיסה** הוא אחד הארגונים הפרטיים המציעים פעילויות יומיומיות לאנשים הסובלים מצורות מגוונות של נכויות. יש לנו שלוש עשרה יחידות אשר מתמחות באבחונים שונים (נכות שכלית, אוטיזם, תסמונת אספרגר, נזק מוחי ומחלות פסיכולוגיות). מה שמאחד אותנו הוא אמונתנו שכל אחד מסוגל לקחת חלק בשוק העבודה בהינתן התמיכה הנכונה!

אנו פעילים בשטוקהולם, סקאנה, אופסלה וסטראס. **מיסה** גם מציעה לרשויות המקומיות, לארגונים ולאגודות כלים חינוכיים לקידום הכישורים בעבודה שיטתית. אנו מנהלים תוכניות חינוכיות בכל שבדיה וגם בשאר המדינות הסקנדינביות.

איך אנו פועלים

אנו משתמשים בשיטת ISA, שהיא פיתוח עצמי של **מיסה**, של שיטות תעסוקה נתמכת. תעסוקה נתמכת פותחה בארה"ב בשנת ה-70. זו שיטה שכבר נבחנה היטב והוערכה מבחינה מדעית גם בשבדיה וגם בעולם. אנו פיתחנו את השיטה כדי להתאימה באופן הטוב ביותר לנכים בשבדיה ולחוקי העבודה. תהליך העבודה שאנו מנהלים נקרא "מודל שלושת השלבים" (ראה למטה). בנוסף לתהליך זה, אנו מתאמצים ללא הרף לפתח שיטות חדשות ושיטות עבודה או כהשלמות ל"מודל שלושת השלבים" או כשיטות העומדות בפני עצמן.

הכנת תרשים מקצועי

אנו מתוודעים לאדם, מה הוא רוצה לעשות? ביחד אנו מגלים במה הוא מתעניין ומהם כישוריו.

הדרכה מקצועית מעשית

לאדם ניתנת ההזדמנות להתמחות בחברה אחת או יותר. אנו נוכחים שם כדי להציע תמיכה. ביחד אנו מחברים בין מקום העבודה והתפקידים התואמים את הכישורים של האדם.

עבודה

האדם נכנס לשוק העבודה עם תמיכה מצוות **מיסה**, שמטרתו באופן ספציפי לענות על צרכי האדם. עבוד מספר אנשים התמיכה תוביל לתעסוקה.

הלקוחות שלנו וחוקי העבודה

המעסיקים העיקריים של **מיסה** הם רשויות מקומיות וסוכנויות תעסוקה. רוב המעסיקים הפרטיים שאיתם אנו עובדים נתמכים על-ידי חוק התמיכה והשירותים לאנשים עם נכויות מסוימות (הידוע בראשי התיבות LSS השבדי) או חוק השירותים החברתיים בשבדיה (Sol).

מיסה

Our customers

Misa's chief customers are municipalities, the Swedish Public Employment Service and the Swedish Social Insurance Agency. Most of our participants receive support from the law on support and service for disabled persons (LSS) or via Socialtjänstlagen (SoL), a law that places responsibilities on municipalities to provide certain financial and social support for people with disabilities.

Rights

LSS is a Swedish law that provides all people with intellectual handicaps - for example learning disabilities, autism, autism-spectrum disorders or brain damages - with a legal right to receive special support. Misa AB offers individual support at workplaces so that all people with the above-mentioned disorders may on equal terms participate in the labor market.

Our units

Neuropsychiatric disabilities

Misa Bondegatan 08 - 714 33 30
bondegatan@misa.se

Misa Döbelnsgatan 08 - 647 47 75
dobelnsgatan@misa.se

Misa Kungsgatan 08 - 617 90 80
kungsgatan@misa.se

Acquired brain damages

Misa Liljeholmen 08 - 669 01 60
liljeholmen@misa.se

Learning disabilities

Misa Kista 08 - 621 08 40
kista@misa.se

Misa Sveavägen 08 - 739 04 70
sveavagen@misa.se

Misa Skärholmen 08 - 515 16 110
skarholmen@misa.se

Misa Vällingby 08 - 761 73 90
vallingby@misa.se

Misa's headoffice

Misa AB
Korta gatan 7
171 54 Solna

Tfn: 08 - 580 813 40

E-mail: huvudkontor@misa.se

Autism

Misa Blackeberg 08 - 37 48 20
blackeberg@misa.se

Misa Globen 08 - 448 01 00
globen@misa.se

Mental disabilities

Misa Fridhemsplan 08 - 653 00 86
fridhemsplan@misa.se

Misa Kapellgränd 08 - 26 63 80
kapellgrand@misa.se

Persons with disabilities – LSS and SoL

Misa Göteborg 031 - 380 99 00
goteborg@misa.se

Misa Lund 046 - 888 85 28
skane@misa.se

Misa Södertälje 08 - 515 16 140
sodertalje@misa.se

Misa Uppsala 018 - 12 74 30
 uppsala@misa.se

Misa Västerås 021 - 444 03 01
vasteras@misa.se

www.misa.se

Focus on the individual

מיסה (תרגום)

אודות מיסה

מיסה נוסדה בשנת 1994, ומורכבת כיום ממספר יחידות המתמחות בנכויות שונות. אנו פעילים בכל מחוז שטוקהולם וכן בסקאנה, אופסלה וסטראס. השם מיסה (MISA) הוא בשפה השבדית ראשי תיבות לפיתוח שיטה, תמיכה אישית, פיתוח קהילתי ואוריינטציה תעסוקתית. בנוסף, **מיסה** מציעה לרשויות המקומיות, לארגונים ולאגודים תוכניות חינוך לטיפול המיומנויות. אנו משקיעים מאמצים חינוכיים בכל שבדיה וגם בארצות סקנדינביות אחרות. מטרתנו לעזור לאנשים עם נכויות לעשות את המעבר לעולם התעסוקה.

איך אנו פועלים

אם ניתנת להם התמיכה הנכונה, אנשים עם נכויות מסוגלים לקחת חלק בשוק העבודה. עבודה מעניקה מעמד והזדמנות להשתתף בחיי החברה הרגילה. ההיבט החברתי הינו בעל חשיבות גדולה. כשיש לך עבודה פירושו שיגרה רגילה והזדמנות לתרום מכישוריך ומיכולותיך.

אנו משתמשים בתחומי העניין והכישורים של האדם כדי למצוא מקום עבודה שיהלום היטב את צרכיו. אנו תמיד מוכנים ומזומנים להציע תמיכה נוספת אם מתעוררות בעיות במקום העבודה. בתיאום עם המעסיק ועם האדם, אנו, באופן רצוף, אומדים את שיעור התמיכה שאנו מעניקים ומקיימים מעקב אחר ההתפתחות וההתקדמות.

אנו נוקטים בשיטת ISA אשר מייצגת תמיכה אישית במקום העבודה. האדם יקבל תמיכה לה הוא זקוק באמצעות מערכת יחסים מוגנת ותומכת כדי לוודא שהוא או היא יוכלו לבצע את המשימות באופן עצמאי ככל האפשר. לעיתים, תמיכה זו עשויה לערב פיתוח של נהלים ברורים המיועדים להפוך את העבודה לקלה יותר. במקרים אחרים יתכן שהאדם תלוי בתמיכה חברתית על מנת שיוכל לפתח יחסים טובים עם עמיתיו לעבודה. הודות לשיטת ISA, עבודות רגילות נעשות זמינות לכל אחד.

הלקוחות שלנו

הלקוחות העיקריים של מיסה הם רשויות מקומיות, שרות התעסוקה הציבורית השבדי וסוכנות הביטוח הסוציאלי השבדי. רוב הלקוחות מקבלים תמיכה על-פי החוק לתמיכה ושירותים לאנשים נכים (LSS) או באמצעות Sol - חוק המטיל אחריות על הרשויות המקומיות לספק תמיכה חברתית וכספית מסוימת לאנשים עם נכויות.

זכויות

LSS הינו חוק שבדי המעניק לכל האנשים בעלי נכות שכלית - למשל, בעלי מוגבלויות שכליות, אוטיזם, הפרעות על הספקטרום האוטיסטי או הסובלים מנזק מוחי - זכות חוקית לקבל תמיכה מיוחדת.

מיסה AB מספק תמיכה אישית במקומות העבודה, כך שכל האנשים עם המוגבלויות הנזכרות לעיל יוכלו בתנאים שווים ליטול חלק בשוק העבודה.

היחידות שלנו

(פירוט רשימת היחידות האחראיות לטיפול במגוון הנכויות, ומספרי הטלפון שלהן).

סיכום הביקור ב-MISA (רשמה : נעמי גרינטל)

שיחה עם מנהל התכנית. לתכנית 16 סניפים ברחבי שטוקהולם. מטרת הארגון - לשלב אנשים בעבודה והעלאת הערך עצמי שלהם. הארגון הוקם ב-1994 כחברה פרטית, ומאז הקמת הארגון הושמו 1,100 לקוחות. החוק מחייב למצוא עבודה לאנשים עם צרכים מיוחדים (חוק LSS). 45% מגיעים דרך חברות כוח אדם, והשאר ממערכת הרווחה העירונית. מדיניות בנושא תעסוקה :

אחריות על מציאת תעסוקה חלה גם על חברות כוח אדם. מגיעים דרך העירייה וגם דרך לשכת תעסוקה עירונית ציבורית. יש השקה מסויימת בין רשויות אלו. מסורתית, העירייה מביאה אוכלוסייה של אנשים שלא עבדו מעולם, עם מגבלות קשות יותר. המגבלות הקלות יותר מגיעות דרך שירות התעסוקה.

משימים 8-9% מן המופנים, בעוד שפחות מאחוז אחד של המופנים מן העירייה עבד קודם. MISA עובדת עם יותר מ-900 ארגונים, ומאז 2008 יותר מ-350 איש מושמים בתעסוקה. למיסה 180 עובדים. המחזור העסקי השנתי - 2.2 מליון אירו. הבעלים משקיע בפיתוח ומחקר.

מטפלים בכל המגבלות, מיועד לאנשים שיש להם רצון לעבוד. האחריות שלהם הינה רק שילוב במסגרות תעסוקה, ולא במסגרות מוגנות. ב-3-4 שנים האחרונות האיחוד האירופי מממן ומסבסד את נושא התעסוקה. עד 2008 היתה חברה בודדת, כיום יש תחרות בין החברות.

המשכורת של המושם הינה רגילה, אבל המעסיק מקבל סבסוד מהעירייה. מיסה מפעילה פעילויות יומיומיות לאותם האנשים במהלך חיפוש עבודה (מעין תהליך הכשרה). העירייה קונה שירותים לכל תקופת החיים, שירות התעסוקה קונה שירות ל-40 שבועות ואחר כך האנשים חוזרים לשירות התעסוקה אם אינם מושמים. תפקיד העובד : מיפוי, חיפוש, אימון לתעסוקה, שיבוץ ופיתוח יכולות.

Disability =different ability

משמעותי לציין שיש למעסיקים תמריץ כספי משמעותי כאשר מעסיקים אדם עם מוגבלות. נערכו ביקורים בשני מקומות השמה :

Best - חברת הובלות, אחסנה וטעינה. יש להם ניסיון טוב עם MISA, נותנים למוגבלים עבודה משמעותית. כרגע יש בחור אחד הסובל מאוטיזם שאינו מועסק על ידי המקום אלא על ידי מיסה. עובד כמחסנאי, עצמאי, מקבל רשימת צרכים של לקוח ומכין אותה.

XAAR - חברת הי-טק שיש לה קשרים גם עם ישראל, מבצעים הדפסות מיוחדות על גבי חומרים יוצאי דופן, עבודה ב-clean room. פגשנו עובדת בת +50, כנראה לוקה בתסמונת ה-X השביר, ללא שיניים. משמשת כממלאת מכונות קפה, כוסות וכו' בחדר האוכל של העובדים. אינה עצמאית, עובדת 4 ימים בשבוע, בקיץ מגיעה באוטובוס עצמאי ובחורף בהסעה הממומנת על ידי העירייה. יש לה מדריכה צמודה שעבדה איתה על סמלים מצולמים. אינה מקבלת שכר ומועסקת על ידי מיסה.

רשמים, תובנות והמלצות

מתוך סיכום הסיור המקצועי לעיתון מרכז השלטון המקומי

תוכנית אינטנסיבית של חמישה ימי סיורים במסגרות ומפגשים מקצועיים שהרחיבו אופקים וידע, הטעינו באנרגיות והשאירו טעם של עוד, תוך ייצוג מכבד של עשיית ישראל בתחום החברתי, עשייה שפעמים רבות מידי לא נחשפת מספיק בארץ - ובוודאי בעולם.

תובנה מייצגת של אחת המשתתפות:

הדבר המרכזי ממנו התרשמתי עמוקות: הכבוד לאדם עם המוגבלות. השיח עם האדם בגובה העיניים, ההקשבה לרצונותיו וצרכיו, מתן המענה לצרכים אלה מתוך מחויבות חוקית אך גם מתוך אמונה כנה כי זוהי זכותו - אלה הדברים שמלווים אותי עד היום.

ההתרשמות הייתה כי החברה כולה למדה לדבר את שפת השוויון והכבוד לאדם באשר הוא אדם, והפנימה את חובתה לסייע ולשלב את המוגבלים בתוכה. קיימת התגייסות רעיונית, ציבורית ומערכתית לנושא. המערכות עובדות בתאום ובשיתוף פעולה ליישום החוק והנהל בנושא שילוב מוגבלים בקהילה. לא נחוץ דגל לנפנף בו ולא עלה תאנה להסתתר מאחוריו. האנשים בעלי המוגבלויות נטמעים לחלוטין במקומות התעסוקה, במסגרות הדיור (דירה רגילה בתוך שכונת מגורים סטנדרטית), ברחוב ובכלל. המפגש של האוכלוסייה הרגילה עם האנשים בעלי המוגבלות נראה טבעי לחלוטין לשני הצדדים. המפגש שלנו עם אוכלוסייה זו חיזק רושם זה: פגשנו אנשים המשולבים בקהילה, תורמים ונתרמים, וחווים משמעות בחיי היום יום.

התחלנו את הסיור במפגש שהתקיים בשגרירות ישראל עם שתי נציגות, מראשי ארגון ההורים FUB - אמא לבת עם תסמונת דאון ואמא לבן עם אוטיזם. מהם קיבלנו מידע על החוק השוודי LSS, ועל ה-FUB - אגודה לנוער ולמבוגרים. הייתה זו הזדמנות להכיר את חוק ה-LSS אשר נותן מענה במימון מלא לצורכי האוכלוסייה עם צרכים מיוחדים בתחומי התעסוקה, הפנאי והדיור, ולהכיר את עשרת תחומי התמיכה להם זוכים מתוקף חוק אנשים אלה, כמו תמיכה אישית, טיפול אישי, שעות פנאי, חונך אישי, טיפול פרא-רפואי, לינה קצרת מועד, שהות אורך מעל גיל 12, משפחות אומנה, מגורים למבוגרים ופעילות יומיומיות.

מפגש משמעותי נוסף היה עם הגבי ריטה קרלסון, המייצגת את תחום האנשים עם המוגבלויות כלפי השלטונות. ריטה חברת מועצה בעירייה, נציגה של משרד הרווחה, אחראית על כל סוגי הנכויות, בכל הגילים. מועסקת ע"י העירייה ותפקידה לוודא שכל התקציבים הניתנים המיועדים לתחום הנכויות מגיעים ליעדם וניתנים על פי ההנחיות. מתפקידה לאתר ולאסוף את הנתונים והצרכים, להמליץ לפוליטיקאים ולפעול להשגת המשאבים הנחוצים. הקשר שלה הינו עם הארגונים המייצגים והפועלים עם ולמען אנשים עם מוגבלויות. המינוי שלה אינו פוליטי, ותפקידה העיקרי הינו קביעת סדרי עדיפויות לחלוקת משאבים. כנציגת העירייה מול הפוליטיקאים של המדינה ושל הרשות, תפקידה להציג בפני הפוליטיקאים תמונה אמיתית של הפעלת המסגרות ולהפעיל לחץ על מנת להשיג תקציבים נוספים.

נתונים: בכל שבדיה 20 אחוז מוגבלים. בתוכם אחוז אחד שצריך עזרה יומיומית. עד לפני 30 שנה הפנו ילדים ואנשים עם מוגבלויות למוסדות פנימייה בלבד. חוק LSS הכין את הקרקע לכך שהמוסדות יפונו. בחוק יש התייחסות גם לתחום המוגבלות השכלית וגם לבעלי מוגבלויות אחרות. בתהליך של 6 שנים

(2000-2006) נסגרו כל המוסדות - מעונות הפנימייה - לאנשים עם מוגבלויות בשבדיה. כיום כולם גרים בדיור עצמאי או מוגן או בבית המשפחה. זהו נתון מרשים מאד שהתאפשר הודות לתמיכה מלאה של המדינה, במימון מלא של כל צרכי החיים של האדם עם מוגבלות. מתוך מיליון איש המתגוררים בשטוקהולם חיים כיום 1300 אנשים עם נכויות בקהילה. גם נכים קשים גרים בקהילה, וכמובן - יש יותר צוות שמטפל בהם. האוכלוסייה הכי קשה היא זו שנהנתה הכי הרבה מן השינוי.

סיירנו גם במיזמים בקהילה בשטוקהולם:

נחשפנו לשמחת החיים והיצירתיות הכובשת של שחקני תיאטרון "המוזאיקה", שהנו מסגרת תעסוקה יומית ל-14 אנשים בעלי מוגבלות שכלית מגיל 21 שנים, עם שאיפה להרחיבו ל-25 שחקנים. כולם אנשים שרוצים לשחק או לרקוד. הם מתגוררים בדירות עצמאיות ויש גם זוג נשוי. הקבוצה מתארכת בהופעות, לעיתים מזמינים קהל, מתארחים לפעמים מאחורי הקלעים, יש עמוד בעיתון המקומי. המטרה שהחניכים יוכלו להשתלב בתאטרון הרגיל, לכן מחנכים אותם לעמוד לבד על הבמה. התיאטרון הוקם ב-2008 ע"י עמותה פרטית שייסדו הורים לבחורה עם תסמונת דאון שרצו מסגרת מתאימה עבור בתם. כיום יש תמיכה של שירותי הרווחה, אשר שולחים אליהם את המועמדים. המקום מתקיים מתקציב העירייה. החניכים מקבלים משכורות סמליות וקצבת נכות. השחקנים העלו בפנינו הצגה מרתקת, כמעט ללא מילים - בפנטומימה ותנועה מרשימים, וגם הפעילו את חברי המשלחת בסדנת תיאטרון משותפת להנאת כולם.

ביקרנו במסעדת "מעבר הזכוכית" המופעלת כבר 25 שנה ע"י 30 אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ואוטיזם. למסעדה מגיעים מדי יום כ-150 אנשים, עובדים ממפעלי ההיי-טק בסביבה. מיזם של העירייה, מקבלים תקצוב על כל עובד (מכסה). הכסף מהעירייה מיועד למשכורות, הכנסות המסעדה לקניית מצרכים, בכסף הנותר קונים מכשור למסעדה. המועסקים מקבלים שכר (כ-10% משכר המינימום) ובנוסף ק. נכות. בגיל 65 יוצאים לפנסיה והאנשים מקבלים פנסיה שווה כמו אדם בריא שעבד. בעיקרון, המסגרת הינה שיקומית. האנשים לומדים נהלי עבודה ואחרי כשנה-שנתיים יוצאים להתמחות במסעדות המשתפות פעולה. אנשים ברמה גבוהה יותר מופנים ללשכות תעסוקה, שבהם יש מסלול למוגבלים. רוב העובדים במקום אינם יודעים קרוא וכתוב ולכן יש שימוש בתמונות (קופה, לוח תורנות). המקום מתנהל כמו כל מסעדה, יש ביקורת של משרד הבריאות ושמירה על כללי היגיינה גבוהים מאוד.

סיכום לקראת הפגישה במרכז השלטון המקומי (רשמה: מיקי כהן)

הרכב משלחת של עובדים סוציאליים בתחום מרשויות, שיש להם שפה משותפת ועניין משותף - מבורך ורצוי שימשך. הצלחת המשלחת בהרכב הנכון. נציגות משרד הרווחה - מרכז השלטון המקומי- קרן שלם מייצרת עוצמה ומעמד למשלחת. מספר המשתתפים - היה בסדר גמור (גם אם נאמר שזה הרבה... בהתייחס לעלות-תועלת מספר המשתתפים היה בהחלט סביר).

תרגום - חובה (ומזל בגלל השוודית...).

פנייה לגיוס משתתפים - הוספת מכתב מיו"ר המרכז בצמוד למכתב מיו"ר הקרן לראשי רשויות (לצורך אישור/מימון וכ"ו) - מוסיף מימד מחייב.

משך - 4.5 ימים - זה מעט וצפוף. הוספת עוד יומיים יכולה לרווח ולהעשיר את הנלמד/נצפה/מסוייר.

תכנית הסיורים הייתה מעניינת ביותר ומאורגנת בצורה אופטימלית.

היה צורך **במיפוי מקדמי** של השירותים הציבוריים ושלוחותיהם המופרטות ע"מ להבין את הממשקים השונים ביניהם. מתוך זה אפשר היה להעריך נכון יותר מה עומד מול מה ומה חסר בשירותים שלנו. פירמידת השירותים ברווחה בשבדיה לא הובנה במלואה.

חשוב לקבל מידע על מערכת הרווחה בכלל בשלב הראשוני ורק אח"כ להתמקד בנושא/תחום המסוייר/נלמד.

הסדרת הסיור באמצעות שגירות המקום הוכיח את עצמו - מכבד ומכובד ו"צובע" נכון את הסיור על תכניו, ממש משדרג את המשלחת וצביונה.

רצויה/כדאית/נחוצה השתתפות של נציגים מגופי "מטרייה", והכל בהתאם ועפ"י נושאי הסיור, גודל קבוצה ואילוצים נוספים. גופים כמו: משרד הרווחה; מרכז שלטון מקומי; קרנות ביטוח לאומי; גופי מגזר שלישי.

הצגת העשייה בתחום בישראל - קבלת אינפורמציה על מערכת הרווחה (במקרה שלנו) בכללה ועל תחום המוגבלות השכלית התפתחותית - בפרט, וזאת ברמה כוללת ומקיפה (נניח מישהו משלהם הנמצא בתפקיד/רמה המקבילה למנהלי שרות משרד אצלנו), וזאת טרם סיורים והתחלת המפגשים (היכרות רחבה ואח"כ "פרטים"), וגם נתינת מקום וזמן להצגת הנושא בסיור עצמו בפני קהלי יעד שונים. הדדיות- ארגון משלחת גומלין.

מסרים ותובנות:

קבלה, התייחסות שווה-בכל החברה ולא רק בקרב עובדים בתחום.

Disability = different ability.

רגישות שמירה על כבוד האדם כערך עליון. ההתייחסות לכל אדם קודם כל כאדם, נושא הבחירה האישית והמקום הראשון במעלה לזכויות היסוד של האדם בהחלטה לגבי גורלו - מרגשת ועוברת כחוט השני בעשייה אליה נחשפנו. ערכים תלויי תרבות וסוציאליזציה.

מיתוג הטיפול באנשים עם צרכים מיוחדים ותחושת הכבוד כלפיהם גורמת כנראה גם למיתוג אחר של העובדים בתחום. רוב המטפלים והמלווים הינם ממקצועות הבריאות ושבדים באזרחותם. הטיפול האישי גם בערב לא מועבר לעובדים מיובאים.

זה מיסוד - מהפך מוצלח, התגייסות כל המערכות בתהליך של 6 שנים, חוקים שכופים את המהלך. גם בארץ **הטמעות המודעות בדעת הקהל** צריכה להתחיל הן באפשרות לשילוב עד גיל 6 כפי שנהוג בשבדיה, להמשיך במפגשים יזומים בין תלמידי יסודי ותיכון עם בתי ספר מיוחדים וכלה בעזרת המדיה לקהל הרחב. בארץ, כמו גם בשבדיה, משלבים בעבודה בשוק החופשי ועפ"י קביעת משרד התמ"ת אנשים עם צרכים מיוחדים מקבלים שכר ונהנים מיחסי עובד - מעביד. הם לא נותרים "מתנדבים".

מזדקנים - יוצאים ממעגל העבודה בגיל 62, אין מסגרות למזדקנים.

הפעלת שירותים על ידי הרשות מבטיחה איכות שירות גבוהה, רגישות לכך שכל המשאבים יחזרו ללקוחות- המדינה לוקחת אחריות על כל תושביה. ניכר שהארץ עשירה ומשאבים לא חסרים - יש כוח אדם רב והעבודה נעשית בנינוחות רבה. יחד עם זאת, ייתכן שדווקא האילוצים הכלכליים בהם אנו מתנהלים מחייבים אותנו לחשיבה ותכנון מוקדמים של כל פרויקט - עבודה מתוכננת על פי יעדים והערכה כך שבסופו של יום תורמים לאפקטיביות השירותים השונים.

למרות הפער העצום ביכולת תקציבית, יש לנו בארץ הרבה דברים בתחום שיש להתגאות בהם.

חווית הסיור בשטוקהולם - בנימה אישית (רשמה: יפה זומר)

קבלת פנים:

שלוה... שקט.. ירוק ועוד ירוק... מים רבים... - אלו הדברים שמקבלים את פנינו בשטוקהולם. כמה יופי! המראה הראשוני מעורר סקרנות להכיר מקרוב את המקומות את ההווי את החוויה, אבל קודם לכל יש מטרה שלשמה הגענו: היכרות עם הדרך השבדית הייחודית לטיפול באנשים עם מוגבלויות, רצון עז ללמוד ולספוג כמה שניתן, ולשם כך נבנה סדר יום עמוס. מאוד עמוס....

מפגש ראשון רשמי מתקיים בערב הגעתנו. הקבוצה מוזמנת לביתו של סגן שגריר שבדיה ואשתו. הציפייה שלי היתה לאירוע מעונב ורשמי בו יוחלפו אמרות ברכה ונימוסין עפ"י כללי הטקס. מה רבה ההפתעה שתסמל את העתיד לבוא: קבלת הפנים כל כך לבבית, משפחתית ומחבקת! חיבוק שנמשך כל ימי הביקור מצד השגרירות והקונסוליה הישראלית בשבדיה - אלה יצאו מגדרם כדי להנעים את זמננו מחד ולהעשיר את הידע שלנו עד כמה שניתן, מאידך. התייחסותם הכנה, ללא טקס והדר אך עם המון כבוד והערכה לפועלנו - רגשה אותי עד מאוד.

מפגש זה יצר את ההזדמנות להעמקת ההכרות בינינו, חברי הקבוצה - כל אחד עולם ומלואו של עשייה מקצועית! מפגש מרתק ומרגש לכל הנוכחים.

הקבוצה:

המפגש הקבוצתי היה מעשיר ומהנה. מגוון כל כך רחב של אנשים יצר מפגש מרתק ומסקרן. היה לי לעונג להכיר כל אחד ואחד ולבלות יחד בהנאה צרופה (גם ללא שופינג...). מעבר לחוויה החברתית, הכיפית והמשחררת, נוצרו הזדמנות ופתח להעשרה הדדית ועבודה משותפת בעתיד.

תודה לכולם על החוויה ועל שבוע קסום!

תובנות והמלצות - מפי המשתתפים

אסא בן יוסף:

1. לקבל מידע על מערכת הרווחה בכלל בשלב הראשוני ורק אח"כ להתמקד בנושא/תחום המסוייר/נלמד.
2. הסדרת הסיור באמצעות שגרירות המקום - הוכיח את עצמו - מכבד ומכובד ו"צובע" נכון את הסיור על תכניו.

3. רצוי/כדאי/נחוץ השתתפות של נציגים מגופי "מטרייה", והכל בהתאם ועפ"י נושאי הסיור, גודל קבוצה ואילוצים נוספים, גופים כמו: משרד הרווחה; מרכז שלטון מקומי; קרנות ביטוח לאומי; גופי מגזר שלישי.

ובעיקר, התובנה ב"ה" הידיעה: לבחור "נכון" את המשתתפים, בדיוק כמו בחירת קבוצתנו.... כפיים!!!

עפרה ברק:

1. חסרה לי בסיור כל החוליה של הצעירים, בתי ספר וגנים.
2. טוב להתלהב מהמסגרות שראינו (נותן חומר למחשבה) אך צריכים להיות מציאותיים לגבי המסגרות הטובות שלנו.
3. לא להעמיס סיורים רבים ביום אחד.

נעמי גרינטל:

1. הרכב משלחת של עובדים סוציאליים בתחום מרשויות, שיש להם שפה משותפת ועניין משותף - מבורך ורצוי שימשך. הצלחת המשלחת בהרכב הנכון.
2. מבחינת הסדר - הבנת המבנה והמדיניות בתחילת הסיור היו תורמים יותר.
3. אולי אפשר היה לראות מסגרות נוספות.

רבקה איטח:

בעניין הסיור עצמו-

1. תכנית הסיורים הייתה מעניינת ביותר ומאורגנת בצורה אופטימאלית. עם זאת אני מרגישה שפירמידת השירותים ברווחה בשבדיה לא מובנת לי עד הסוף. היה צורך במיפוי מקדמי של השירותים הציבוריים ושלוחותיהם המופרטות ע"מ להבין את הממשקים השונים ביניהם. מתוך זה אפשר היה להעריך נכון יותר מה עומד מול מה ומה חסר בשירותים שלנו.
2. נראה היה שאנחנו במשלחת, דרך השאלות הרבות שהצגנו, ניסינו למצות את המידע בכל מקום עד תומו. חשתי שהצד השני נותר בחסר לגבנו. ניתן היה לנצל מפגש זה ע"מ לספר בגאווה גם על מה שקורה אצלנו. הצלחנו לעשות זאת באמצעות המצגת, אך היה מקום שניתן גם סקירה קצרה (אולי בכתב?) במקומות בהם ביקרנו.

בנושאי תוכן ואפשרות ישום בארץ-

1. מאוד התרשמתי מהמודעות הקיימת בקרב הצוותים בשבדיה, שוודאי בנויה על תשתית מאוד מוצקה של התפיסה בכללותה ביחסים בין האנשים, בה האדם עם הצרכים המיוחדים, ככל אדם אחר, ראוי ליחס של כבוד, בגובה העיניים, מתוך התחשבות מרבית ברצונו ובסדר העדיפויות שלו. יש מקום שגם בארץ הטמעות המודעות בדעת הקהל צריכה להתחיל הן באפשרות לשילוב עד גיל 6 כפי שנהוג בשבדיה, ממשיך במפגשים יזומים בין תלמידי יסודי ותיכון עם בתי ספר מיוחדים וכלה בעזרת המדיה לקהל הרחב.
2. בארץ, כמו גם בשבדיה, אנו משלבים בעבודה בשוק החופשי, אך אני גאה לדעת שכאן, עפ"י קביעת משרד התמ"ת, האנשים עם צרכים מיוחדים מקבלים שכר ונהנים מיחסי עובד - מעביד. הם לא נותרים "מתנדבים".
3. תפיסת העולם החברתית שלנו, כישראלים, נותנת מקום משמעותי לחיים החברתיים שלנו כמו גם לאנשים עם צרכים מיוחדים. לא די בכך שלאדם יש זירה ותעסוקה, הוא חייב, לתפיסתנו, להיות חלק מאוכלוסיית השווים הדומה לו בצרכיה ובמענים להם היא זקוקה. מכאן אני גאה לדעת שכאן אנחנו מאמינים ונותנים דגש חזק בהקמת מסגרות חברתיות אשר מעניקות הרגשת שייכות, עניין, ופעילות מגוונת לאוכלוסיה (במקביל להיפתח לאפשרויות אמיתיות בשילוב!). למועצה, בשל המרחק הגיאוגרפי בין הישובים וקרבתה לערים הגדולות, אין מסגרות משלה עבור אנשים עם צרכים מיוחדים. אני רוצה לבדוק אפשרות של ריכוז או הקמה של מסגרת חברתית נגישה, רב-נכותית במועצה לתושבים ותושבי הערים הסמוכות. יתכן מקום לשילוב של כלל האוכלוסייה בפעילויות משותפות.

רונית גרוס:

הסיוור היה מעניין, מרתק ומהנה במיוחד. אין ספק כי בשבדיה מופעלת מערכת רווחה ממדרגה ראשונה, ניכר כי עקרונות השילוב והבחירה אכן באים לידי ביטוי בשטח. יחד עם זאת, אנו מפעילים בארץ תוכניות דומות, בעלות כספית נמוכה בהרבה וגם לנו יש במה להתגאות...

לכל מקום אליו הגענו, קבלנו יחס מכבד וניכר כי הושקעה עבודה רבה במטרה לתת לנו את מירב המידע, אולם ניכר היה כי כל אנשי המקצוע הכירו היטב את עבודתם, אך התקשינו לקבל ראיית מאקרו על המבנה השלם של מערכת הרווחה העירונית, בעיקר.

ניכר היה כי כל חברי המשלחת הגיעו במטרה ללמוד, ובין לבין שוחחנו על העבודה של כל אחד בארץ, החלפנו רשמים ורעיונות.

בנוסף:

1. לתרבות היה מקום נרחב בכל החוויה שעברנו - הרבה פעמים חשתי שלמקום של המתורגמן היה משקל לא רק מהפן של התרגום גרידא, אלא ביכולת להבין את הקודים התרבותיים והתקשורת הלא מילולית.

2. מבנה מערכת הרווחה ודרכי העבודה לא הובהרו לנו, ועניין זה מעט חסר בחוויה כולה שכן ראינו חלקים מפאזל, אך לא את הפאזל כולו.

3. כפי שכבר כתבתי - הייתה בקבוצה יכולת נהדרת של קבלה, רצינות וחוסר שיפוטיות עם רצון אמיתי להבין, ללמוד ולראות מה ניתן לעשות כדי לשפר את השרות הניתן בארץ (יחד עם זאת, אני באמת סבורה שיש לנו במה להיות גאים ביחס לעשייה שלנו בתחום...).

נראה לי שנושא השילוב בחברה ושינוי עמדות ביחס לאוכלוסיה המיוחדת, הוא נושא שעלינו לקדם בארץ. התרשמתי מאוד, לפחות ממה שראינו, כי נושא השילוב עומד בלב העשייה בשבדיה והם אכן מיישמים אותו. נראה לי שיש לנו עוד דרך בתחום העמדות החברתיות ביחס לאוכלוסיה המיוחדת וקבלתם כשווים לנו בכל. כמובן שפועל יוצא מנושא זה הוא ההנגשה - אני מניחה שככול שנצליח לקבל את האוכלוסייה המיוחדת כשווה וככאלו שזכותם, בדיון ולא בחסד, לקבל שרות שווה והזדמנויות שוות, אזי גם ההנגשה תהיה בהתאם.

נסרין חאג' יחיא:

להלן התובנות מהסיוור אשר ילוו אותי בהמשך דרכי המקצועית:

1. מהסיוור נוצר רושם חזק שההסתכלות על האדם באשר הוא או רמת תפקודו, כבעל יכולת ופוטנציאל, הנחישות בחברה השוודית להוציא את היכולות הטמונות באדם עם מוגבלות שכלית לפועל והקצאת המשאבים המקסימליים לקידומו.

2. תפיסת החברה והמודעות הגבוהה המושרשת בחברה השוודית לצורכי אנשים עם מוגבלות שכלית ומקסום המשאבים הכלכליים לטובתם, חופש הבחירה הניתן להם והתייחסות הרבה לרצונותיהם.

3. עניין הנורמליזציה ושילוב בקהילה הטבעית והנחישות למזער עד אפס את הסידור המוסדי ושוויון ההזדמנויות עם שאר בני החברה מחד ומאידך היחס האינדוודואלי והתמיכה האישית להם זוכה כל פרט ופרט עם מוגבלות שכלית.

ההמלצה שלי היא להקים חברות בנוסח Misa במטרה לעודד תחרות בין חברות בישראל, וזאת על מנת לפתח דרכי תעסוקה ושיטות חדשניות לקידום ואיתור תעסוקה מותאמת.

מיילי סחייק:

היתה לי הזכות להצטרף לסיור המקצועי הראשון שהוציאה קרן שלם מחוץ לגבולות הארץ. היתה זו חוויה מקצועית מדהימה ומיוחדת מבחינות רבות. בסיור זה היתה לי הזדמנות למפגש בלתי אמצאי עם מקבילותי לתפקיד ברשויות נוספות בארץ. במהלך הסיור החלפנו בנינו דעות ורעיונות מקצועיים. כמו כן, סיירנו במסגרות שונות בארץ המוכרת כמדינת רווחה.

בסיור התרשמתי במיוחד מההתייחסות המכבדת כלפי האנשים המוגבלים. התייחסות אל האדם באשר הוא אדם. בלט הכבוד כלפי המוגבלים וההתייחסות הישירה כלפי צרכיהם, להבדיל מהגישה הרווחת אצלנו המשלבת את המוגבל עם הוריו או האחראים עליו.

נקודה נוספת שבלטה מאוד היא פיתוח השרותים הנרחב שאינו מוגבל בתקציבים ומאפשר מתן שרות איכותי ומכובד, עם כ"א בלתי מוגבל עד כדי כך שלנו הישראלים היה קושי להבין את מערך כח האדם במסגרות השונות.

יחד עם זאת, באופן אישי, באחת המסגרות בהן ביקרנו (במביל), התרשמתי מאוד מאיכות הטיפול באנשים המוגבלים, אך לתחושותי מסגרת בה שוהים 5 בוגרים עם כ"א 1:1 ויותר, המוגבלים מבודדים חברתית ואינם נהנים מחברת השוים כלל.

יפה זומר:

שמחת החיים והיצירתיות הכובשת של שחקני תיאטרון "המוזאיקה", עובדי המסעדה המבשלים ומארחים את עובדי ההיי-טק מהסביבה, הבחור שמצא את דרכו האישית והתעסוקתית באמצעות "misa", הגבר והאשה שעולים על דרך המלך בסיוע IPS - כל אלה ועוד הרשימו עד מאד. ניתנים מענים קונקרטיים, יעילים ועשירים. יחד עם זאת, קיבלתי פחות מידע אודות הליווי הרגשי - נפשי בשלבים ההתפתחותיים אותו עוברים האדם עם המוגבלות ובני משפחתו. חסר היה המידע אודות תכניות בתחום זה בשבדיה בכלל, ועבודת העובד הסוציאלי במחלקות הרווחה בפרט.

שפע של משאבים כספיים ופרופסיונאליים, שפע של שירותים ומענים אישיים וציבוריים, מטפל אחראי על מטופלים בודדים - זו המציאות בשבדיה ואלה בגדר "חלום רטוב" אצלנו. לישראל יש עוד דרך ארוכה לשילובם של מוגבלים באופן בו קורה הדבר בשבדיה. מלבד החקיקה המתקדמת הנדרשת בנושא, יש בראש ובראשונה צורך בהקניית חינוך לשוויון וקבלת האחר והטמעת רעיון זה מהגיל הרך.

הכבוד והשיח בגובה העיניים לצרכיו ורצונותיו של האדם עם המוגבלות - רעיון זה צריך לעבור מתיאוריה למעשה בארץ, קודם כל בקרב קובעי המדיניות והעוסקים בפועל בטיפול באוכלוסיה זו. תפקידנו הוא להוביל את הרעיון ולעשות ככול הניתן על מנת להטמיעו בקהילה.

יחד עם זאת, המפגש עם שבדיה עורר בי גם גאווה ישראלית: למרות המגבלות, בארץ קיימים שירותים ומענים מקצועיים ומגוונים ביותר וזאת, כאמור, למרות משאבים מדולדלים ומצומצמים!

תובנה המרכזית שלי מהסיור: מתן הכבוד והמקום לאדם עם המוגבלות ושילובו (האמיתי!) בקהילה.

הקשבה לאדם, רצונותיו וצרכיו ועל פיהם לבנות את התכנית הטיפולית והתמיכתית.

הרחבה וביסוס של חוק שוויון זכויות לאדם עם מוגבלות והטמעתו בקרב הציבור כולו - נדרשת עבודת חנוך והסברה!

המלצה ליישום בארץ: מתן מקום לדעתו ורצונו של האדם בעיקר בועדות האבחון, ושיתוף - עד כמה שניתן - של האדם עם המוגבלות בבניית תכנית הטיפול.

אחלאם מבג'יש :

".. הסיור הזה, שהוציא אותנו מהשגרה ומהעומס, עזר לי להתבונן מרחוק בעבודה שלי ובכלל בתחום
בנצרת תוך כדי השוואה עם עולם שירותים מפותח, וכן להתחיל לחשוב אחרת עם המון מוטיבציה לשינוי
וקידום. אחרי שביקרנו במסעדה ובתיאטרון, אני כאשת מקצוע עברתי תהליך מסוים לפיו אני מאמינה
יותר ביכולותיהם של אותם אנשים..."

בהחלט, אם אנו נאמין יותר (כאנשי מקצוע וכקהילה) ביכולותיהם של האנשים עם מוגבלות שכלית, נוכל
לפתח שירותים יותר טובים ורחבים עבורם.

במקביל, חזרתי לארץ בהרגשה שיש לנו כל כך הרבה דברים טובים (שירותים ומדיניות) שאנו אמורים
להיות גאים בהם.

מאחר ובשבדיה נושא הליווי האישי מאוד מפותח ותורם, ומאחר ואנחנו בנצרת מרגישים באופן תמידי
את החסר הרב בקיצוצים בתקציב זה, ההמלצה שלי היא בעקרון סביב הצורך בפיתוח והעשרת עולם
הסמך מקצועי גם מבחינה תקציבית וגם מקצועית".

קלרה חן:

התובנות העיקריות :

- רגישות, שמירה על כבוד האדם כערך עליון. ההתייחסות לכל אדם קודם כל כאדם, נושא הבחירה
האישית והמקום הראשון במעלה לזכויות היסוד של האדם בהחלטה לגבי גורלו- מרגשת ועוברת כחוט
השני בעשייה אליה נחשפנו. מה שמצא ביטוי גם בזהות המטפלים. רוב המטפלים והמלווים הינם
ממקצועות הבריאות ושבדים באזרחותם. הטיפול האישי גם בערב לא מועבר לעובדים מיובאים- מיתוג
הטיפול באנשים עם צרכים מיוחדים ותחושת הכבוד כלפיהם גורמת כנראה גם למיתוג אחר של העובדים
בתחום.

תנאים פיזיים- התנאים הפיזיים משדרים מרחב חופשי, פתיחות, כבוד לאנשים.

הפעלת שירותים על ידי הרשות מבטיחה איכות שירות גבוהה - רגישות לכך שכל המשאבים יחזרו
ללקוחות- המדינה לוקחת אחריות על כל תושביה.

מחד - יכולת בחירה ומגוון שירותים שמאפשרים מיצוי נטיות אישיות. מאידך - שירות לכמות מוגבלת
וקטנה יחסית תור המתנה שנשאר בצל מבחינתנו - לאור האוכלוסייה הרחבה לא ברור מה קורה עם
הרבים שלא מצליחים להשתלב בשירותים השונים. מי שהצליח להיכנס לתיאטרון/מסעדה, שירותי
תעסוקה וכו' נראה מאושר - אך מה קורה עם כל השאר?

נתונים ומשאבים - נושא המחסור במסד נתונים ו/או בדיקה של אפקטיביות השירותים השונים בלטה
לעין. יתכן שלא נפגשנו עם האנשים הנכונים וייתכן שהנושא לא תופס חשיבות - מפתיע מאוד. על פי
המידע שקיבלנו אין הערכה של יעילות התוכניות וגם זה מפתיע. ניכר שהארץ עשירה ומשאבים לא חסרים
- יש כוח אדם רב והעבודה נעשית בנינוחות רבה יחד עם זאת ייתכן שדווקא האילוצים הכלכליים בהם
אנו מתנהלים מחייבת אותנו לחשיבה ותכנון מוקדמים של כל פרויקט - עבודה מתוכננת על פי יעדים,
הערכה וכו', שבסופו של יום תורמים לאפקטיביות השירותים השונים.

מה לקחת? :

מאוד אהבתי את פרויקט המסעדה - הייתי מאוד רוצה לחשוב איך מיישמים פרויקט כזה של מסעדה
שפתוחה לציבור גם בנתניה".

קירה גלזמן:

1. קבלה, התייחסות שווה-בכל החברה ולא רק בקרב עובדים בתחום. Disability = different ability.
2. המנטליות הלאומית משפיעה על היחס לצרכי המטופלים (חשיבות שונה של צרכים חברתיים בארץ לעומת שוודיה).
3. למרות הפער העצום ביכולת תקציבית, יש לנו בארץ הרבה דברים בתחום שיש להתגאות בהם!"

מרגלית עטייה:

התובנות שלי:

1. אין חוסר יכולת אלא יכולת שונה שזקוקה להתאמות.
  2. כבוד, שותפות ושוויון. האדם עם הצרכים ו/או הוריו שותפים מלאים בכל תוכנית.
  3. אין לנו במה להתבייש אך יש לנו גם הרבה ללמוד.
- היה מעניין לשמוע על כל השירותים שהוצגו, אך המקום ששבה את ליבי היה "במבי" - הן כמסגרת יומית והן כמסגרת נופשון.

נ פ ר ד י ם . . .

משלחת של עובדים מתחום העבודה הסוציאלית
יצאה לשטוקהולם שבשבדיה הסקנדינבית,
בחסות ובהובלת קרן "שלם",
בכדי לראות, ללמוד ולהתרשם,
מכל שאפשר בתחום המוגבלות השכלית
(קצת בשוודית והרבה באנגלית).

המראה באשמורת בוקר ראשונה
טיסה לציריך. מרביתה ללא שינה.
עצירת ביניים
ושוב טיסה - נחיתה בצהריים.
מתמקמים
מתרעננים, מתמרקים,
ובקצב זריז ומהיר
צועדים לבית סגן השגריר,
כשבחוץ גשום וסגריר.
חיכתה לנו שם קבלת פנים מלבבת ומזמינה,
היכרות ראשונה
קפה ואפילו עוגת גבינה.
עייפים, אך תוך שמירה על קשירות,
הוֹדִינו לאנשי השגרירות
ולמלון
בדרכנו לישון.
הסתיים היום הראשון.

ומאז - ארבעה ימים כמעט מלאים
עולים-יורדים-שואלים-שומעים-רואים
מתייצבים בזמן
הכל מתוזמן!
צריך לראות הכל. רצוי שנמחר.
הקצב מסחרר!!!

וכך, פִּיאָה למשלחת ממושמעת
גילינו אחריות והרחבנו דעת.
את גיודית ואנה – נציגות ה-FUB

To be or not to be של בלהיטות של
צפינו בהצגה של חברי תיאטרון המון־איק
ביניהם – המלך, רעייתו וגם הרקדן המדליק.
ביקרנו במסעדה המופעלת ע"י אנשים עם
מוגבלות שכלית
התפעלנו מאיכות הציוד, רמת האבזור
והאסתטיקה הכללית,
מכמות הסועדים במקום ומהאווירה
ואפילו התכבדנו בארוחת צהריים מגוונת ועשירה.
שמענו הרצאה בשוודית רהוטה
על מדיניות No more institutions, ההפרטה והשיטה,
ובמסגרתה,
תוך שהמילה "אֶלְה" נקלטה,
את הגב' ריטה הצפנו בשאלות
קטנות כגדולות ובקולי קולות.
ב"מִיֶסָה" שמענו על שילוב אנשים בעבודה בשוק החופשי
ואפילו ראינו זאת במפעלים שונים באופן מוחשי.
התקבלנו בנגינת אקורדיון וזימרה
ע"י העו"סים משירותי הרווחה שבעירייה,
ששיתפו אותנו בפרויקטים - אֶלְפָא וְאֵי. פִי. אֶס,
והפגישו אותנו עם לקוחות שהשתלבו בהם
והחלו להתפרנס.
ביקרנו במרכז יום בְּמֶבִי – המופעל ע"י הורים
שמענו הרצאה על חקיקה בדגש על נושא המגורים
וצוות מצומצם מאיתנו (כי כך נהוג וזה מה שמרשים)
סייר במקום מגורים המיועד ל- 6 אנשים.
כל שתואר לעיל הינו תיאור תמציתי, מדויק וממוקד
של 4 1/2 ימי סיור מקצועי ומיוחד.
ועדיין, לבל תטעו, לצד הסיור והרצינות
התפתח גם הווי ומדי פעם גם רוח שטות.
עם הזמן הקבוצה התלכדה
ובין לבין ענייני סיור ועבודה
ניתנה לנו הרשות והזמן לקניות
(כי ככה זה עם בָּנוֹת וכשחייבים מזכרות!).
אמנם זמן קצוב ומדוד, כזה המותאם לריצה מהירה,
אך ברוח הנחישות והדבקות במטרה
צלחנו את זו המשימה

בהצלחה די מרשימה.

הספקנו גם מעט לטייל
לעשות סיבוב ברכב ולהתפעל
לתור רגלית את העיר העתיקה
לשוט בתעלות ולצפות בעיר היפה והירוקה,
ואפילו לבקר במוזיאון הַאָזָה -
אונייה שטבעה מבלי שאי פעם שָׁה או זָה.

משפטים וביטויים מכל הסוגים
הפכו, עם הימים, בקרבנו למותגים:
"על קניות - רצוי לוותר..."
"בארץ יש הכל, כלום לא חסר..."
"נא לא להגיע באיחור
אנחנו לא בטיול. מעתה אמרו: סיור!!!"
ברור!!!
השכלנו באשר למשמעות הוספת המילה "בשינוי",
"אין מזג אויר גרוע, יש לבוש לא מתאים" -
התגלה כאַחֲלָה ביטוי.
אָלָה - מילה בשוודית שכולנו עתה מבינים
ו- PIN CODE, רק כשקונים...
הוספנו דעת על השוודים ושלהם הקצב התרבות -
למשל: שפיקה עבורם זה הכרח המציאות,
שמתנות מקבלים ואיתן שמחים
אך לא נהוג לפתוח אותן בפני האורחים
(ולהבדיל - איתנו הם היו מוכרחים...)
וכשמהו מלאש אינו מתוכנן,
מה שעבורנו זה "כסף קטן",
עבורם - זה איבוד הצפון והריכוז
ומתכונן בדוק לאשפוז...
ניתנה לנו גם ההזדמנות
להכיר ולהוקיר את אורי, ירון ואבלין, מהשגרירות
את יגאל שעל התרגום, שהפך לבן בית,
וגם - קוריאני תוך כדי השיט,
נהגים דוברי רוסית
וחברי משלחת בעלי אג'נדה מעשית:
קלרה ונעמי - התלמידות המצטיינות
רבקה - הנאוה בבנות.

מרגלית - שהיטיבה להכיר את הסביבה
אנדריאה - החביבה.
ויזי ואסא - בזוגיות מתגבשת
קירה - המרגשת
ויפה - שבסטייל קונה ומתלבשת.
עפרה - שאַת שטוקהולם הכירה - מה/מי והיכן
נסרין ואחלאם - באוטובוס תפסו מקום ליד שולחן
עם עיסאם - הרציני והחייכן
ואשרף - שלכל עניין ה-wifi היה זמין ומוכן.
רונית וירדנה - מ"שולחן חב"ד"
מילי - שחבְּרָה אליהם מיד.
ריבה - הרבנית בשינוי ומ"כית הקבוצה
ומיקי - יד ימינה החרוצה.

תם אך לא נשלם :

זה אינו סיכום פורמלי של המשלחת,
אלא ובלבד טעימה ומזכרת נוכחת
מהסיוור - על המסגרות, השירותים והאנשים,
ההרצאות והמפגשים,
ובמטוֹתָא
גם של החברוֹתָא,
שאילולא היא,
כך נדמה לי,
הסיוור בשבדיה,
היה מתועד אמנם, אבל בסגנון של "אנציקלופדיה"...

ומכאן לתובנה ב"הא" הידיעה באשר למשלחת:
כיפאק על בחירת החברים הכה מוצלחת
ולריבה שעל הארגון וההובלה הקולחת!!!

ממני לכולם (ובשוודית משהו בדומה ל: אֵלָה)
רק טוב – חֲמֶסָה-חֲמֶסָה. אינשֶׁאֵלָלָה!!!

☺ **אסא בן יוסף, יוני 2013**

נספחים

תיק ביקור בשבדיה

הוכן ונמסר לחברי המשלחת ע"י שגרירות ישראל בשבדיה

לצפיה בתיק הביקור המלא [לחץ כאן](#)

EMBASSY OF ISRAEL
STOCKHOLM

שגרירות ישראל
שטוקהולם

תיק ביקור בשבדיה

מאי 2013

עמוד 1 מתוך 17

תיק ביקור

מידע על הנעשה בישראל

אודות האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית

משרד הרווחה והשירותים החברתיים

(הוכן ע"י האגף לטיפול באדם עם מש"ה בישראל וחולק לגורמים עימם נפגשה המשלחת בשבדיה)

Division for a person with IDD and the Ministry of Welfare and Social Services

Division for a person with IDD and the Ministry of Welfare and Social Services is responsible for diagnosis and treatment of the population of people with developmental disabilities of all ages and at all levels and their families.

Division for a person with IDD activities grounded following rules:

- Remedies Act (treatment for the mentally retarded), 1969, including Amendment (No. 2) - 1975 Regulation of care a person with IDD in criminal proceedings and repair - 2000 on out of home arrangement
- Supervision of the residential care, 1965
- Penal Code (Amendment No. 26), 1989 (preventing injury to helpless)
- Basic Law: Human Dignity and Liberty - 1992
- Legal guardianship law training (in collaboration with child protection officers Procedures), 1992
- Law of rehabilitative day care, Ats - 2000
- Patients' Rights Act, - 1996
- investigation procedures (matching people with intellectual or mental disabilities), Law - 2005

side by side with the Ministry of Welfare and Social Services there are other organizations involved in treating the mentally retarded person. Between the government services are - National Insurance Institute, which gives allowances and benefits for people with developmental disabilities of all ages, the Ministry of Health gives treatment by mental health services; Ministry of Education through Special Education Division from children ages 3-21 (compulsory education) Equality of

Rights for People with Disabilities Ministry of Justice.

In addition there is broad cooperation between the Ministry and other bodies including private and public, such as providing services to a person with IDD in the community: parent organizations, advocacy organizations formal organization, operators (NGOs), public and private, JDC-Israel.

target population

32 000 people with IDD were registered in the Social service departments in local authorities in 2007. According to this figure the rate of people with IDD was 4.5 per thousand persons in the general population.

The last five years this number increased, when the number rose from 28 000 in 2002 to 32 000 in 2007. This increase was largely the result of population growth in Israel

Age and Gender

About half (47%) of the population the division for a person with IDD is taking care of, are aged 20-44. Children and young people aged 0-19 are quarter of the total population. Others (30%) are people aged 45 and over (4% of those aged 65 and over).

Jews and Arabs

Rate of people with mental retardation, registered at the Ministry of Welfare and Social Services, is significantly higher among the Arab population. Rate stands at 6.6 per thousand in the Arab population compared to 4.0 per thousand among the Jewish population in all age groups the rate of Arab population by tens of percent higher than the Jewish population, old age class when the Arab population is almost 3 times than the Jewish population.

This finding is compatible with similar findings in other countries which reported that ethnic minorities and weaker groups socially - Economic show high rates of IDD than other population. Other possible factors related to this close marriage rate still high in the Arab population screening to prevent the birth of babies with birth - driven less. Even when the fetus is suffering from a defect, Arab women prefer less perform abortion

Life expectancy of people with mental retardation

Around the world reported that the life expectancy of people with IDD is lower than the general population, when mortality rates are higher as the level of IDD is more

difficult. The following findings indicate a similar situation for people with IDD in Israel.

Analysis of mortality rates of people with IDD in the years 2006 to 2008 found that - life expectancy of all people with IDD and registered at the Ministry of Welfare and Social Services who are living with their family moved around a 65-70 year. life expectancy of those who are living in a institutions moves around 50-55 Years

People with IDD in residential home

Most people with IDD (69.2%) live at home with their families and the rest live in various settings outside their home: a little more than a fifth (22.4%) are institutions residents and others (8.3%) live in various settings within the community. Invested in recent years to refer more people to housing in the community, which also expressed the data: If in 2001 only slightly more than 2,000 people with IDD lived in community residential settings, the number rose in 2007 one third (nearly 2,700), which are 8.3 % Of people with IDD(7.2% in 2001).

services for person with IDD

Division for a person with IDD provides a continuum of services in all areas of life, which are designed for those who have been diagnosed as persons with IDD and their families. That while encouraging the development of independence, personal choice and realizing personal potential of the person with mental retardation. Service policy guidelines are seeing the person with IDD and family center, while developing services and programs near his home area in its natural environment, the sequence and variety of those who will cover all levels of performance throughout the stages of life.

Services include:

- diagnostic services, diagnostic and development committees and promotion programs
- Daily services to those who live with their families
- frames for housing in institutions , hostels, apartments, and housing among foster families (only for children)

Diagnostic system

Person whom you suspect the existence of IDD is entitled to all ages turn to the department of social services in his home and ask for services. The Social Worker in

the Department gathered background material and directs the person to the .diagnostic system there are 10 diagnostic centers nationwide, including professional inspections are conducted multi - dimensional, Diagnostic Committee is statutory committee that the five members Accept the appointment of the Minister of Welfare and Social Services in coordination with the Minister of Health. The material is presented to the Committee, and its role to make a decision about the existence of mental retardation, and the level of IDD and of treatment. during the commission meeting, its members meet professional material looks at the person for whom there is a suspicion of mental retardation, With family and / or his guardian. only after a decision of the committee received the diagnosis that the person is diagnosed as a person with mental retardation, is eligible to receive services from the Ministry of Welfare and Social Services

Daily services to live with their families

There is a sequence of various services for all ages and levels of performance throughout all stages of life. This is to help families raise their children with IDD in their natural environment.

These services are provided as possible near their residential area and around. A major factor in developing programs and services is the principle of local authority responsibility for community services and family and patient.

Continuum services include rehabilitative care, day care centers - long, sheltered and supported employment for adults and recreational services such as vacations, summer camps and social clubs.

These services are also available to people with IDD who do not live in hostels or residential homes

Consulting support and families deal with a person with IDD who lived in his house Assistance is provided by social workers and social service departments in local authorities. Assistance is provided on an individual basis.

Day care for infants and children

There are different types of day care according to age and level of functioning of the person with mental retardation: Children and infants at high performance, combined with regular day care centers; children who need rehabilitation treatment at 1-3 integrated rehabilitation; children aged 3-21 with IDD level of light and moderate No other special problems, integrated schools and day centers; children aged 3-21 with

profound retardation or with severe behavioral problems, integrated long day (until 18:00). These frames are designed, among other things, allow parents continued care of children in their home

Employment and day care centers for 21 and over

Employment options a person with intellectual disabilities include sheltered employment establishments and employment rehabilitation work is supported in the open market. For adults who cannot fit in employment, there are treatment centers that employ them in various activities throughout the day.

Sheltered employment for people with IDD aged 21 +, who cannot find work in the free market, Supported employment for people with IDD who are able to integrate into the open labor market. Therapeutic centers for 21 and over are people who can not fit in employment due to the low level of functioning. The students participate in programs that enable care and wellness promotion and sticks on the family caring for them during the day.

Social clubs and summer camps

designed to allow every person with mental retardation, short answer - when a family crisis situations or when a planned family vacation, there are social clubs, designation to address social and adults to spend after the program today . These clubs serve as a framework for social recreation also intended to develop social skills.

Summer camps are held during national, regional and local, that allow children and adults with intellectual disabilities an annual holiday activities and entertainment are in their community and in hotels and hotels outside the home.

Residential support services

Residence: 63 institutions throughout the country have now adjusted to modern housing, which allows privacy and quality of life

Nutrition: Each resident special programs tailored menu diet to prevent obesity.

Swallowing diagnoses are made to prevent situations of suffocation.

Education and personal independence: self-help in eating, toilet, bathing, clothing and mobility as needed.

Health services: doctor or nurses in home medical needs of each resident 24 hours a day for prevention of disease states and injuries and manage risks.

Dentistry: is mainly through a network of dental clinics located in the institutions.

Speech therapy: a service provided in as necessary.

Protection: protect residents legally helpless.

Employment and Rehabilitation: Each resident is employment assessment and employment plan

. The program can move in a sequence of basic training and pre-vocational skills acquisition for those who lack skills, through employment in a protected plant nursery, employment in factories and greenhouses outside the shelter and employment in the free market.

Leisure education: a large variety of leisure activities is to select tenants. The guiding principles are the right to self-direction, to free choice, the deployment goals, realization and evaluate results. Tenant has a large and varied offer of courses and enrichment activities in the afternoons and evenings. Special programs during the holiday, holidays, vacations and in hotels and more. Some departments and activities at the Home and some may be outside the shelter.

Self Advocacy: Programs designed to allow the occupant residence to make decisions relating to his life. The defense is accompanied by a professional gives residents the tools and helps them go through a process of empowerment. Using internal program residents will be able choose between various options in related course of their lives. Built a model that will allow relationships between parents and school representatives of the group's self-defense attorney.

Contact with the community: Most of institutions are in the towns are good neighborly relations with the neighbors around them. They make every effort to make connections with the surrounding community, so residents will integrate into local community activities will in general and to bring people from the community activities inside. Also, the hostel strict connection between residents and their families. Each one has a committee of family members representing the families and residents is working with the management of the residence.

תרגום:

האגף לאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית - משרד הרווחה והשירותים החברתיים

האגף לאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית במשרד הרווחה והשירותים החברתיים אחראי לאבחון וטיפול באוכלוסיית האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בכל הגילאים ובכל רמות התפקוד ובמשפחותיהם.

האגף פועל עפ"י החוקים הבאים:

* חוק הסעד (טיפול במפגרים), 1969 - כולל התיקונים לחוק משנת 1975 ומשנת 2000.

* חוק פיקוח על המעונות, 1965.

* חוק העונשין (תיקון מס' 26) 1989 (מניעת פגיעה בחסר הישע).

* חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, 1992.

* חוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות, 1992.

* חוק מעונות יום שיקומיים, 2000.

* חוק זכויות החולה, 1996.

* חוק נוהלי חקירה לאנשים עם מוגבלות, 2005.

מלבד משרד הרווחה והשירותים החברתיים, ישנם ארגונים אחרים המעורבים בטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית. בין השירותים הממשלתיים יש את המוסד לביטוח לאומי, אשר מעניק קצבאות והטבות לאנשים בעלי נכויות התפתחותיות בכל הגילאים; משרד הבריאות המעניק טיפול באמצעות שרותי בריאות הנפש; משרד החינוך באמצעות המחלקה לחינוך מיוחד לילדים בגילאים 3 עד 21 (חינוך חובה), ומשרד המשפטים – חוק שוויון זכויות לאנשים עם נכויות.

בנוסף, יש שיתוף פעולה בין משרד הרווחה והשירותים החברתיים לבין גופים אחרים - הן פרטיים והן ציבוריים - המספקים שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית בקהילה.

אוכלוסיית היעד

בשנת 2007 היו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות 32,000 אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. לפי נתון זה, שיעור האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית היה 4.5 ל-1,000 איש באוכלוסייה הכללית.

גיל ומגדר

בערך מחצית (47%) מהאוכלוסייה שבה מטפל האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית הינם גילאי 20-44 שנים. ילדים ואנשים צעירים מגיל לידה עד גיל 19 שנים מהווים רבע מכלל האוכלוסייה. האחרים (30%) הם אנשים גילאי 45 ומעלה (שמתוכם 4% הם בני 65 ומעלה).

יהודים וערבים

שיעור האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית הרשומים במשרד הרווחה והשירותים החברתיים גבוה באופן משמעותי באוכלוסייה הערבית. השיעור עומד על 6.6 אנשים על כל אלף אנשים, בהשוואה ל-4.0 אנשים לאלף באוכלוסייה היהודית. בכל קבוצות הגיל שיעור האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית באוכלוסייה הערבית גבוה בעשרות אחוזים מאשר באוכלוסייה היהודית, ובגיל המבוגר באוכלוסייה הערבית השיעור הוא כמעט פי 3 מאשר באוכלוסייה היהודית.

ממצא זה תואם לממצאים דומים בארצות אחרות שדיווחו כי מיעוטים אתניים וקבוצות חלשות יותר מבחינה סוציו-אקונומית מראות שיעורים גבוהים יותר של מוגבלות שכלית התפתחותית משאר

האוכלוסייה. גורמים אחרים אפשריים קשורים לנישואין בין קרובים, ששיעורם עדיין גבוה באוכלוסייה הערבית. גם כאשר העובר סובל ממום, שיעור גבוה יותר של נשים ערביות מעדיפות שלא לבצע הפלה.

תוחלת חיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

דיווחים בעולם מצביעים על תוחלת חיים נמוכה יותר של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ביחס לאוכלוסייה הכללית, כאשר שיעורי התמותה גבוהים יותר ככל שרמת התפקוד השכלי נמוכה יותר. הנתונים מצביעים על מצב דומה גם בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בישראל. ניתוח של שיעור התמותה של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בשנים 2006 עד 2008 מצביע על כך, שתוחלת החיים של כל האנשים מוגבלות שכלית התפתחותית החיים בקהילה נעה סביב 65-70 שנה. תוחלת החיים של אלה החיים במעונות פנימייה נעה סביב 55-50 שנה.

אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במעונות פנימייה

רוב האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (69.2%) חיים בבית עם משפחותיהם והשאר חיים במסגרות חוץ ביתיות: מעט יותר מחמישית (22.4%) במעונות פנימייה והשאר (8.3%) חיים במערכי דיור קהילתיים. בשנים האחרונות קיימת מגמה להשמת אנשים במגורים בקהילה כפי שעולה מהנתונים: בעוד שב-2001 רק מעט יותר מ-2,000 אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית חיו במערכי דיור בקהילה, הרי שהמספר עלה ב-2007 בשליש (כמעט 2,700), וכיום הם מהווים 8.3% מסך האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (7.2% בשנת 2001).

שירותים לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית מספק רצף של שירותים בכל תחומי החיים המיועדים לאנשים שאובחנו עם מוגבלות שכלית התפתחותית ולמשפחותיהם. המטרה היא לפתח את העצמאות והבחירה האישית ולמצות את הפוטנציאל האישי של האדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית. הקו המנחה למדיניות מתן השירותים הוא ראיית האדם ומשפחתו במרכז, ופיתוח שירותים ותוכניות באזור ביתו, בסביבתו הטבעית - רצף ומגוון של שירותים שיקיפו את כל רמות הביצוע בכל שלבי החיים. השירותים כוללים:

* שירותי אבחון, ועדות אבחון ותוכניות קידום;

* מסגרות יומיות לאלה החיים עם משפחותיהם;

* מסגרות לדיור במעונות פנימייה, במערכי דיור קהילתיים ובמשפחות אומנה (רק לילדים).

שיטת האבחון

כאשר קיים חשד שאדם מתפקד ברמת מוגבלות שכלית התפתחותית יש לפנות למחלקה לשירותים חברתיים במקום מגוריו ולבקש סיוע. העובדת הסוציאלית במחלקה אוספת חומר רקע ומפנה את האדם לאבחון. ועדת האבחון מורכבת מחמישה אנשי מקצוע שמונו על-ידי שר הרווחה והשירותים החברתיים בשיתוף עם שר הבריאות. החומר מוצג בפני הוועדה ותפקידה הוא להחליט אם קיים או לא פיגור שכלי, מהי דרגת הפיגור השכלי ומהם דרכי הטיפול הנחוצות. במהלך הדיון הוועדת האבחון חברי הוועדה קוראים חומר מקצועי ונפגשים עם המאובחן ובני משפחתו ו/או האפוסטרופוס שלו. רק לאחר החלטת הוועדה שהאדם אכן מתפקד ברמת פיגור שכלי הוא זכאי לקבל שירותים ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים.

שירותים יומיים לאנשים החיים עם משפחותיהם

יש רצף של שירותים מגוונים לכל הגילאים ורמות התפקוד בכל שלבי החיים. זאת כדי לסייע למשפחות לגדל ילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בסביבתם הטבעית. שירותים אלה ניתנים סמוך ככל

שאפשר לבית המשפחה. רצף השירותים כולל מעון יום שיקומי, מרכזי יום טיפוליים, תעסוקה מוגנת ונתמכת לבוגרים, מסגרות תרבות הפנאי, נופשונים ומועדונים חברתיים. שירותים אלה זמינים גם לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית שאינם גרים במעונות או במערכי דיור.

שרות ייעוץ – כשאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית חי עם משפחתו, מסופק להם סיוע על-ידי עובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות. הסיוע מוגש על בסיס פרטני.

מעון יום לפעוטות וילדים

ישנם סוגים שונים של מעונות יום בהתאם לגיל ולרמת התפקוד של הפעוט עם מוגבלות שכלית התפתחותית: ילדים ופעוטות המתפקדים ברמה גבוהה – שילוב במעונות יום רגילים בליווי סייעת צמודה; ילדים הזקוקים לטיפול שיקומי בגילאי 1-3 – במעונות יום שיקומיים; ילדים ונוער גילאי 3-21 עם מוגבלות שכלית התפתחותית ברמה קלה ובינונית ללא צרכים מיוחדים נוספים - במעונות יום אימוניים לאחר שעות הלימודים; ילדים גילאי 3-21 עם מוגבלות שכלית קשה או התנהגות מאתגרת - יום לימודים ארוך (עד 18:00). מסגרות אלה נועדו, בין השאר, לאפשר להורים לטפל בילדיהם בבית.

מועדונים חברתיים ונופשונים

כדי לענות על הצורך בשהות חוץ ביתית קצרת טווח, כשהמשפחה במשבר או זקוקה לחופשה, קיימת האפשרות להשמתו של אדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרת נופשון. בנוסף, קיימים מועדונים חברתיים המיועדים לבוגרים, לבילוי שעות אחר-הצהריים. מועדונים אלה משמשים מסגרת לבילוי חברתי ומטרתם גם לפתח כישורים חברתיים.

שרותי דיור תומך

יש בארץ 63 מעונות המעניקים טיפול פרטני ואיכות חיים. תזונה: לכל חוסה מותאם תפריט מיוחד כדי למנוע השמנת יתר. נעשים אבחונים לבליעה כדי למנוע מקרים של חנק.

חינוך לעצמאות אישית: עזרה בהאכלה עצמית, היגיינה, רחצה, הלבשה וניידות לפי הנדרש. שרותי בריאות: רופא או אחות 24 שעות ביממה כדי למנוע מחלות ופציעות ולנהל סיכונים. טיפול שיניים: בדרך-כלל באמצעות רשת של מרפאות שיניים הממוקמות במעונות הפנימייה. קלינאות תקשורת: שרות המוענק לפי הצורך. הגנה: הגנה לפי החוק לחסרי ישע.

תעסוקה ושיקום: לכל דייר נעשית הערכה ונבנית תוכנית תעסוקה. התוכנית נעה החל מאימון בסיסי ולימוד כישורים טרום-תעסוקתיים, דרך תעסוקה במרכז מוגן, תעסוקה בבתי חרושת ומשתלות מחוץ למרכז המוגן, ועד לתעסוקה בשוק החופשי.

הדרכה לשעות הפנאי: הדיירים יכולים לבחור מתוך מערך גדול ומגוון של פעילויות לשעות הפנאי. העקרונות המנחים הם הזכות להכוונה עצמית, לבחירה חופשית, קביעת מטרות וכן ההערכה, הגשמה ואומדן של התוצאות. לדייר מוצע מגוון גדול של חוגים ופעילויות העשרה בשעות אחר-הצהריים והערב וכן תוכניות מיוחדות בעת חופשים וחגים. חלק מהפעילויות מתקיימות במעון ואחרות - מחוץ למרכז המוגן.

סגור עצמי: תוכניות המיועדות לאפשר לדיירים להגיע להחלטות הנוגעות לחייהם. התהליך מלווה באנשי מקצוע המעניקים לדיירים את הכלים ומסייעים להם לעבור תהליך של העצמה. הדיירים יכולים להשתמש בתוכנית מוצעת וכן לבחור בין אפשרויות שונות הנוגעות למהלך חייהם.

קשר עם הקבוצה: רוב המסגרות ממוקמות בערים ומקיימות קשרי שכנות טובה עם השכנים סביבם. נעשים מאמצים לקיים קשרים עם הקהילה כך שהדיירים ישתלבו בפעילויות הקהילה המקומית וגם יארחו אנשים מהקהילה לפעילויות במעון. כמו כן, נעשות פעולות לעידוד הקשר בין הדיירים ובני משפחותיהם. בכל מעון יש ועד של בני משפחה המייצג את המשפחות והדיירים והם פועלים בשיתוף פעולה עם הנהלת המעון.

מידע אודות קרן שלם

(הוכן ע"י קרן שלם וחולק לגורמים עימם נפגשה המשלחת בשבדיה)

קרן שלם
The Shalem Fund
for Development of Services for Persons with Intellectual Disabilities
The Shalem Fund
for Development of Services for Persons with Intellectual Disabilities
The Shalem Fund
for Development of Services for Persons with Intellectual Disabilities
פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות נפשית
התפתחותית ברשות המקומית

The Shalem Fund was established in 1983 by the Union of Local Authorities in cooperation with the Ministry of Welfare. The organization works to provide comprehensive aid in developing services for people with intellectual disabilities in the local councils.

Since its establishment the Shalem Fund has played a major role in social action in Israel.

This year marks 30 years of The Shalem Fund's activities for developing services for persons with intellectual disabilities in the community.

The Shalem Fund provides grants, counseling, and thinking within the community to promote quality of life for people with intellectual disabilities throughout the course of their lives, while taking their complex needs for special care and the needs of those around them into consideration.

The Shalem Fund Assists in the Following Areas

- Developing physical frameworks in all walks of life within the community
- Supporting and promoting through modern initiatives
- Providing in-service training for professionals
- Providing aid for artistic projects and productions by individuals with intellectual disabilities
- Promoting and funding information for various target audiences
- Developing knowledge through research grants and professional conferences

The Shalem Fund provides funding for approximately 200 projects and initiatives throughout Israel each year. The organization works in full cooperation with supervisors from the Ministry of Welfare, representatives from the welfare departments of local councils, and other working and funding organizations who participate in the steering committee processes.

The Shalem Fund encourages excellence in activities in the field of intellectual disabilities and offers annual awards to heads of regional councils, public figures, and volunteers. The Fund also awards prizes for excellence to regional councils, frameworks, and individuals with intellectual disabilities who have contributed to society or to unique projects.

The Vision of The Shalem Fund

"People with developmental intellectual disabilities have the basic right to live normal lives within their natural surroundings, to realize their hidden potential, and to be socially, culturally, and occupationally integrated into the community as much as possible, according to their abilities, desires, and needs."

The Shalem Fund is dedicated to utilizing the potential of every person with intellectual disabilities in order to provide them with the best possible quality of life.

The Shalem Fund has initiated and developed a unique visitor center. The center, which is the first of its kind in the world, offers insight into the world of people with intellectual disabilities. Establishment of the center has already begun.

תרגום:

קרן שלם הוקמה בשנת 1983 על ידי מרכז השלטון המקומי, בשיתוף עם משרד הרווחה למתן סיוע מקיף בתחום פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית ברשויות המקומיות. הקרן פועלת מאז כשותפה מרכזית לעשייה החברתית של המדינה.

הקרן מסייעת במענקים, ייעוץ וחשיבה לקידום איכות החיים בקהילה של האדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית בקהילה, לכל אורך חייו, וזאת מתוך הבנת מורכבות הצרכים הטיפוליים של האדם עצמו, והסובבים אותו.

- פיתוח פיזי של מסגרות בקהילה, בכל תחומי החיים
- עידוד ותמיכה ביוזמות חדשניות
- פיתוח תוכניות השתלמות לאנשי מקצוע
- סיוע בהפקות אומנותיות של אנשים עם מוגבלות שכליות
- עידוד ומימון פעילות הסברה בקרב קהלי יעד שונים
- פיתוח הידע באמצעות מענקים למחקר וכנסים מקצועיים

קרן שלם מסייעת מדי שנה לכ-200 פרויקטים ומיזמים בכל רחבי הארץ, תוך שיתוף פעולה מלא עם מפקחי משרד הרווחה, נציגי אגפי הרווחה ברשויות המקומיות, גופים מפעילים וגורמים מממנים נוספים אשר לוקחים חלק בתהליך ועדות ההיגוי.

הקרן מעודדת למצויינות בעשייה בתחום המוגבלות השכלית ומעניקה, מדי שנה, אותות הוקרה לראשי רשויות, אישי ציבור ומתנדבים. בנוסף מעניקה פרסי הצטיינות לרשויות, למסגרות, לצוותים, לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית התורמים לחברה וכן לפרויקטים ייחודיים.

החזון המנחה את פעילות הקרן:

"לאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית זכות בסיסית לחיות חיים נורמאליים בסביבתו הטבעית, לממש את הפוטנציאל הגלום בו ולהשתלב במרקם החברתי, התרבותי והתעסוקתי עד כמה שניתן בהתאם ליכולתו, לרצונו ולצרכיו".

קרן שלם פועלת בנחישות למיצוי הפוטנציאל של כל אדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית בקהילה וזאת במטרה לממש עבורו איכות חיים מיטבית.

חוברת תקצירי המחקרים שנערכו בסיוע קרן שלם
(החוברת הוכנה על ידי קרן שלם במיוחד עבור הנסיעה. היא חולקה לגורמים מקצועיים
עימם נפגשה המשלחת בשבדי)

לקריאת החוברת המלאה [לחץ כאן](#)

مؤسسة شاليم
لتطوير خدمات للأشخاص ذو
التخلف العقلي في السلطات المحلية
The Shalem Fund
for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils
פיתוח שירותים לאדם עם סוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

Gateways to Knowledge
An Anthology of Research Abstracts
In the Field of Intellectual Disabilities

These researches were supported by grants
from Shalem Fund for Development of Services
for People with intellectual disabilities
In the Local Councils in Israel

Tel-Aviv University

Bar-Ilan University

אוניברסיטת חיפה
Haifa University

The Chaim Sheba Medical Center
The Edmond and Lily Safra Children's hospital

מצגות

מצגת על אתרים בהם ביקרה המשלחת בשבדיה
הוכנה ע"י ירון ראובני, קונסול שגרירות ישראל בשבדיה

לצפיה במצגת המלאה [לחץ כאן](#)

מצגת תמונות סיכום הסיור המקצועי
הוכנה ע"י ריבה מוסקל, מנכ"ל קרן שלם להצגה בפני הנהלת קרן שלם

לצפיה במצגת המלאה [לחץ כאן](#)

סרטונים

סרטון על חוויות המשלחת הוכן על ידי דניאלה גלזמן, בתה של קירה גלזמן

[לצפייה בסרטון לחץ כאן](#)

